
เต่าและกระต่าย
เส้นชัย

1-1 นณัวห์ เคอห์ เตา ฮล่อ

มั้ว อี๊ ตูห์ ตู๊ นณัวห์ นีห์ เนี่ย เที๊ย ศี่ ตัวห์ ตาห์ เท่า นีห์ เฒ่ง เม ๆ เล่อ. เจีย นีห์ ญ๊อ อัว นณัวห์ นตรอห์ เนี่ย ฮล๊อ เที๊ย ศี่ ฮล๊อ ญ๊อ. นณัวห์ ยอห์ อี๊ ตูห์ เนงห์ ยชง เที๊ย นขัวห์ เฮ่ง. นีห์ มูห์ ลั้ว เตา อี๊ ได่ เต๊ เฮ่า นีห์ ได่ เต๊ มั้ว อี๊ ฒ๊อ ย๊ง ญ๊อ เฮ่า เปล่อ เต๊ นีห์ มั๊ว ลั่ว ตาห์ เล่อ. อัว จาห์ เท่า นีห์ มูห์ เฮล่อ เต๊. นีห์ ได่ เต๊ กู๊ ตาห์ นทรอ ต๊า สีห์ ฉั๋ว ฒ๊อ ย๊ง ญ๊อ เฮ่า เปล่อ เต๊ ฒีห์ เฮญี๊ย ลี. นีห์ เที้ย มูห์ มั๊ว ฒ๊อ ย๊ง เศี่ย อัว อี๊ เปอห์. นีห์ ม่า ลี ตร่อ ข๊า มั๊ว เฮล่อ ดัว. นีห์ เศ่อ เฮล่อ เบ่า ลี จาห์ ลอห์ เย้ง ฒีห์ กู๊ ลี นีห์ กู้ ฒีห์ เป๊า เตียห์ ยอห์ วี่ ลี จาห์. นีห์ เที้ย เตา มูห์ มั๊ว ลู๊ เฮ่า เปาห์ ย๊ง ทอ อัว จาห์ เท่า นีห์ ต๊า ต่อ เศี่ย จ่อ เฮ่า เปาห์ ย๊ง เนต่อ มั้ว อี๊ ลู๊ เฮ่า เปาห์ ย๊ง ญ๊อ นจ้า ๆ เฮ่า เปล่อ นีห์ นตร่อ ค๊ง ๆ. นณัวห์ เที้ย มั๊ว ทอ ไส๊ อัว จาห์ เท่า นีห์ มั๊ว ทอ ตอ มูห์ นีห์ เที้ย ป่อ เฮ่า มั้ว อี๊ ตูห์ มล่อ เม ๆ จี ๆ นีห์ เที้ย เตา ท่อ เที๊ย เฮ่อ ตาห์ นีห์ มั๊ว นขา จ้อ ลอห์ เคอห์ เจีย. เจห์ ศี้ เท่า เนต่อ ลอห์ เจห์ นีห์ คี่ ด๊า ฒี ลอห์ เตา เญี้ย เจห์ นีห์ เที้ย ลี ฒีห์ ศ่อ เญ่ เล่อ นีห์ เที้ย ลีมั้ว เญี้ย เที๊ย มั้ว ตู๊ ม๊า ตู๊ เฒจ๊ง ๆ เฮ่ง ลอห์ อัว เตรา นีห์ น้อ เล่อ ซื๊ นีห์ เที้ย ฒีห์ เตา มูห์ คี่ ลี เล่อ.

1-1 กำพร้าได้พระ

นานมาแล้วมีเด็กคนหนึ่งกำพร้าพ่อ,แม่ตั้งแต่เขายังเล็กและเขาอาศัยอยู่กับลงและป้าซึ่งลงและป้าของเขาก็ได้เลี้ยงดูเขามาจนโตและเขาก็เป็นคนที่ขยันทำมาหากินนิสัยดีมีน้ำใจวันหนึ่งเขาไปถางไร่และเผาไร่แต่ปรากฏว่ามีต้นไผ่ต้นหนึ่งอยู่กลางไร่ของเขาไม่ยอมไหม้เขาจึงเอามีดไปฟันกอไผ่ให้สั้นแล้วนำมากองรวมกันแล้วเขาก็จุดไฟเผาอีกแต่ก็ไม่ไหม้อีกซึ่งเขาก้เกิดการสงสัยว่าเป็นเพราะอะไรทำไมกอไผ่กอนี้ถึงเผาเท่าไรก้ไม่ยอมไหม้เสียทีดังนั้นเขาจึงเอามีดไปฟันตอไผ่อีกครั้งขณะที่เขากำลังฟันไปมานั้นเขาฟันมีดไปโดนตอไผ่ตอหนึ่ง ซึ่งอยู่ตรงกลางพอดีและมีเสียงดังผิดปกติเขาจึงเอามีดฟันตอไผ่ตอนั้นจนทลุและเขาก็เจอพระองค์เล็กๆองค์หนึ่งอยู่ในนั้น และเขาจึงนำมาเก็บไว้บูชาจากนั้นมาจึงทำให้เขาทำมาหากินและค้าขายล่ำรวยตลอดมา.

ผู้แต่ง อภิชาติ อนุสาวรีย์ดอย ร.ร.บ้านห้วยคุ

1-2 เว๊า กี๊ เที๊ย ลั่ว

เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ตูห์ เว๊า กี๊ เที๊ย อี๊ ตูห์ ลั่ว ญ๊อ เป่ ฮ่า ยช่ง. มั้ว อี๊ ฮนู๊ ตูห์ เว๊า กี๊ น้อ เยช๊า ต่อ ฉ่า เตี้ย เจห์ ตูห์ ลั่ว เส่อ ไส๊ ฌีห์ เตาห์ ตูห์ เว๊า กี๊. ตูห์ ลั่ว เส่อ ไฮห์ เตียห์ ก้อ ตูห์ เว๊า กี๊ เนต่อ ก้อ กอ เตห์ เตอ ลู่ ๆ ลี กอ เนฉ ฌีห์ มั้ว ฮนู๊ ก้อ ยั่ว เคี่ย เย้งกู่ ลี. เว๊า กี๊ เต๊ เตียห์ กู่ เส่อ เตห์ เตอ ลู่ ๆ ลอห์ กู่ ก่า นตรอห์ ก้อ สี๊ ตี๋ เกอห์. ลั่ว ไฮห์ เตียห์ ยอห์ ลี อี๊ สี๊ ตี เนต่อ ลู๊ เตี้ย เนข๊ง นอ เล้ง ตีห์ ซู๊ มูห์ เดฮา ลู๊ เตี้ย เนข๊ง นอ เจห์ เล้ง ตีห์ ยอห์ ตูห์ เย้ง. เนก่อ สี๊ ตี เจห์ ลั่ว เส่อ ไฮห์ เตียห์ ก้อ เย้ง เม่ง มูห์ อัว เนต้ กู่ ปี อี๊ เปลียห์ กู่ ม่า ตั้ว เจ่า ก้อ. เจห์ ตูห์ เว๊า กี๊ เตรา ๆ เสี๊ย มูห์ ฮอห์ ตูห์ ลั่ว เส่อ เจีย ลี เฌาห์ ยชอห์ เล่อ. เว๊า กี๊ เตราๆ เสี๊ย มูห์ ตี๊ เดฮา ลู๊ เตี้ย เนข๊ง เล่อ ลั่ว ม่า เส่อ ลอห์ ลั่ว เดฮีย ๆ มูห์ ศอห์ อัว จาห์ เว๊า กี๊ ตี๊ มูห์ เดฮา เล่อ. ลั่ว เที้ย ไฮห์ เตรา เว๊า กี๊ เตียห์ ก้อ เย้ง กู่ เล่อ วี่ ยอห์ กู่ ศ้อ เก่ ไส๊ ฌีห์ เตาห์ ก้อ.

1-2 เต่าและกระต่าย

กาลครั้งหนึ่งมีเต่าและกระต่ายคู่หนึ่งอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่งเต่ากำลังกินหญ้าอยู่ในทุ่งหญ้า กระต่ายดูถูกเต่า กระต่ายจึงเดินไปหาเต่าแล้วพูดกับเต่าว่า “มือและเท้าของเจ้าสั้นนิดเดียวเจ้ากล้าแข่งวิ่งกับเราไหม” เต่าตอบว่า “ถึงมือและเท้าของข้าจะสั้นข้าก็กล้าแข่งกับเจ้า” กระต่ายบอกว่า “เราแข่งกันที่ทุ่งหญ้าแห่งนี้ถ้าใครไปถึงเส้นชัยก่อนคนนั้นคือคนชนะ” กระต่ายบอกกับเต่าว่า “ถึงอย่างไงข้าก็ชนะอยู่ดี แล้วข้าจะให้เจ้าไปก่อนเพราะข้าจะนอนสักพักค่อยไล่ตามเจ้า” กระต่ายก็นอน.ส่วนเต่าค่อยๆเดินไปส่วนกระต่ายก็หลับสนิทไปแล้วเต่าเดินไปถึงเส้นชัยแล้วกระต่ายจึงตื่นมากระต่ายจึงวิ่งไล่แต่ก็ไม่ทันแล้ว ทำให้กระต่ายแพ้ พอกระต่ายวิ่งมาถึงเต่า กระต่ายจึงพูดกับเต่าว่า “เราแพ้เจ้าเพราะเราได้ดูถูกเจ้า”

1-3 หน่วยร่างกายของเรา

ป๊วห์ เท่า อู๊ อัว เย่อ เส๊า ญั่ว ขั๋ว ฌี่ ตี๊ เนงห์ เนตี้ย เต๊. เย่อ เส๊า เตา ฌี่ ญูห็ ลู๊ เจ๋ ไฒห็ เตห็ ไฒห็ เตอ. เที๊ย ลู๊ เต๊า เฮา. เนต่อ ลู๊ เต๊า เฮา ก่อ มั้ว ฒ๋อ เนจ้า ฒ๋อ มัวห์ ฒ๋อ นฌึห์ เที๊ย ลู๊ ป๊อ เนจห์ เที๊ย ฒัว ย่อ เนต๋อ ก่อ นึห็ เศ้อ ไฮห็ ลูห็ ตาห์ นทรอ

ญ๊อ ญ๊อ มั้ว อี๊ ฮนู๊ เจห็ เล๋อ เส๋อ เดอห็ เศ่อ ลอห็ สี๊ จ๋า ไฮห็ เตียห็ เจีย เล้ง ตีห์ อัว ตูห์, ล้อ เนต่อ เล๋อ เส๋อ เดอห็. เจห็ ฒ๋อ มัวห์ เศ่อ ไฮห็ เตียห็ เจีย กู๋ อัว ตูห็ ล้อ. วี่ ยอห์ กู๋ ป่อ เก๋ เนฌีย เที๊ย เนทรี๋ย ป่อ ฒัว ย่า ญ๋อ เนตี้ย เต้.

ป๊อ เนฌห์ เศ่อ ไฮห็ เตียห็ ญอห์ ลี เจีย กู๋ อัว ตูห็ ล้อ. วี่ ไฮห็ เตียห็ กู๋ ฮน๋อ ฒัว ฒัว ย่า ลู๊ สั๊ว ญ๊อ เฮ๋า เนตี้ย เต๊ นอ.

เจห็ ฒ๋อ นฌีห์ เศ่อ เต๊ ไฮห็ เตียห็ ยอห์ ลี เจีย กู๋ อัว ตูห็ ล้อ วี่ ยอห์ กู๋ ฮน๋อ ฒัว ย่อ เนฒี๊ย

เจห็ ฒ๋อ เนจ้า เศ่อ เต๊ ไฮห็ เตียห็ ยอห์ ลี เจีย กู๋ อัว ตูห็ ล้อ. วี่ ยอห์ กู๋ เศ้อ น้อ ม๋อ น้อ ฒัว ย่า ญ๊อ เฮ๋า เนตี้ย เต้ นอ. เที๊ย กู๋ กู้ เศ้อ ไฮห็ ลูห็ ฒัว ฒัว ย่า.

เล๋อ เศ่อ สี๊ จ๋า สี๊ จ๋า ไฮห็ ฌีห็ สี๊ เฮ่า. เจห็ เญียห็ เตาห็ เญียห็ เบา ฌีห็ ซ๋า อัว ยูห็ ศ้อ เฮ้า ลี่. ต่า ข๊า เป๊ ธนู๊ เนต๋อ. อัว เตรา เล๋อ. เตา ม๊อ. อัว ฌีห็ เตา เฮ้า ลี่ เที๊ย เล๋อ ยั๋ว ตัวห์.

เล๋อ เที้ย ไฮห็ เตียห็ เป๊ ยั๋ว ญ๊อ อัว ยชง ลี นอ ฌีห็ เตา. ยอห์ ลี เนต๋อ เจห็ เจีย เญียห็ อัว เญีย ศ้อ เฮ้า ลี่ ก่อ ยชงๆ ซื๊. เจห็ ฌีห็ ฒ๊อ มั้ว ตูห็ ล้อ. เจห็ เล๋อ เที้ย เญียห็ อัว เญียห็ ศ้อ เฮ้า ลี่ เส่อ. เที้ย อัว เตรา เล๋อ ส๋า เดอห็ ญ๊อ อัว เก เตา ย่า ก้า เสี๊ย ลูห์.

1-4 ณีห์ มลงห์ ลูห์

มั้ว อี๊ ตูห์ เม ญั่ว ตู๊ ยัวห์ ๆ นีห์ เญี่ย ตู๊ ส๊า เที๊ย ณีห์ มลงห์ เนี่ย ศี๋ ลูห์ ลี มั้ว อี๊ ฮนู๊ นีห์ จ๋อ พ้ง ยีห์ เล๋อ เตา มูห์ อัว สี ต่อ ฮ๋า ยช๋ง เล๋อ เตา ป่อ อี๊ ลู๊ เยชห์ นงห์ ญ๊อ เส่า นตง เจห์ นีห์ จ๋อ พ้ง ยีห์ ไฮห์ เตียห์

“ก่อ เป๊ ฒ๊อ มั๊ว ลู๊ เยชห์ นงห์ เนต๋อ อี๊ เปลียห์ ป้อ นงห์ ลอห์ เจห์ ณีห์ ป่อ นีห์ จ๋อ เม ญั่ว นงห์ เล่อ” ต๊า สีห์ มาห์ นีห์ เย้ง ยั๋ว มั๊ว จ๋อ เม ญั่ว นงห์ เนต๋อ ก่อ เตา ซี๊ ลี เจห์ นีห์ เจีย ลี เนจ มูห์ มั๊ว จ๋อ เม ญั่ว นงห์ เนต๋อ เตา เล่อ

อ๊อ เป๊ ฮนู๊ นีห์ เที๊ย นีห์ จ๋อ พ้ง ยีห์ เล๋อ ตร๋อ ข๊า มูห์ อัว สี ต่อ ฮ๋า ยช๋ง ดัว ตร๋อ ข๊า ป่อ อี๊ ลู๊ เยชห์ นงห์ ดัว เที๊ย นีห์ เตา เนจ มูห์ มั๊ว ลู๊ เยชห์ นงห์ เนต๋อ ต๊า สีห์ มาห์ ณีห์ มั้ว นงห์, เตา มั้ว อี๊ ตูห์ น๊า ญ๊อ เส่า ลู๊ เยชห์ นงห์ อัว เตรา นีห์ ไนฉ เฮ๋ง ต่อ ข๊า ลอห์ เจห์ อัว เตรา นีห์ เป๊า ไฮห์ เตียห์ นีห์ ยั๋ว ณีห์ เนตห์ นงห์ เล่อ

1-4 ไม่เชื่อฟัง

มีเด็กผู้ชายคนหนึ่งมีรูปร่างผอมๆ ซึ่งเป็นเด็กที่ชอบขโมย
และไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่เลย มีอยู่วันหนึ่งเธอและเพื่อนๆของเธอเข้าไปเล่นในป่า
และได้เจอรังนกอยู่บนต้นไม้ เพื่อนของเธอบอกว่า

“พวกเราอย่าขึ้นไปเอารังนกบนต้นไม้เลย เขาจะขึ้นไปเอารังนกลงมาให้ได้

สองสามวันต่อมาเธอได้เข้าไปในป่าพร้อมกับเพื่อนๆอีกครั้ง
และได้เจอรังนกอีกเช่นเคยแต่ปรากฏว่าได้มีงูอยู่ในรังนกทำให้เธอตกใจมากและลงมาจากต้นไม้ หลังจากนั้นมาทำให้เขารู้ว่าจะไม่จับนกอีกแล้ว

1-5 อัวยชงเตายชง

เท่า อู๊ เนต์ ลอห์ เล่อ มั้ว อี๊ ป๊า มี ญั่ว ตู๊ เก่อ 6 เล้ง เล์อ เก่อ เนต์อ ญ๊อ เนตรา เข๊ เปล๊า. มั้ว อี๊ ฮนู๊ เล์อ มูห์ เก่อ เนต์อ เล์อ มูห์ ศอห์ ต่อ กี้ ฮา. อัว เตรา ป๊า มี ญั่ว เยาห์ ยชง เสี๊ย เฮ์ง เล์อ เที้ย เตา เดฮีย อัว สี เนต่อ นตูห์ เด้ เจห์ ตู๊ เที้ย ไฮห์ เตียห์ ฉัวห์ ฌ่า อี๊ เปลียห์ ลีห์ เล่อ. เจห์ เล์อ เที้ย ลี มูห์ ต่อ เฌ์ เก่อ เนต์อ. เล์อ เตา นฉี๊ ซี๊ ฮี๊ เญี้ย. ซี๊ ฮี๊ เที้ย เตา ไส๊ ฮม์ง เตรา ตู๊ นีห์ เที้ย ลี เนฉีย ป่อ เตียห์ ยั๋ว มั้ว เต้ ย่า ฉี่ สี่ เตรา ตู๊ ต่อ เนต้ นอ. เจห์ นีห์ เที้ย ลี ก่อ เล์อ ตร์อ มูห์ เฌ์ เล์อ. ลอห์ ศอห์ ต่อ กี้ ฮา เจห์ ตู๊ ป่อ อี๊ จอ เนฌ่า ดู๊ ต๊า ต่อ ป๊ง เด้ เจห์ ตู๊ เที้ย เตา มูห์ มั๊ว อี๊ ตร๊า ปาห์ ลอห์ ป๊า จ์อ เนฌ่า เตา ฒัว ตูห์. เจห์ นีห์ เที้ย เตา มูห์ เฌ์ ตาห์ กีห์ เส์อ นศ์อ เล์อ ตร์อ ข๊า มูห์ เก์อ เนต์อ เล์อ มูห์ ศอห์ ต่อ เฌ์ เก่อ เนต์อ. เที้ย เตา นฉี๊ ซี๊ ฮี๊. ซี๊ ฮี๊ เที้ย เตา นงห์ ตู๊ เตียห์. นาห์ ฮมอ ก้อ ป๊วห์ เตา มูห์ อัว ด๊า ฌี ตู๊ เที้ย เต๊ เตียห์. กู์ เตา ป๊า. อี๊ ป๊า เนฌ่า ดู๊ ป๊ง เด้. ซี๊ ฮี๊ เตียห์ นาห์ ฮมอ กู์ ไส๊ ก้อ ศ้อ ฮมง เตียห์ ก้อ ยั๋ว เตราห์ ซ๊อ ตัว เท่า ต์า สู. กู์ เที้ย ลี ฌอ เน้ ตร์อ มูห์ เฌ์ เล่อ เศ่อ ลี จาห์ นีห์ ตี๊ เดฮา ลอห์ เล่อ วี่ ยอห์ ก้อ ศ้อ เก์ อัว ยชง นาห์ ฮมอ เที้ย อัว เตรา ก้อ มั้ว ศ้อ เสีย ญ๊อ นสี์.

1-5 ทำดีได้ดี

อยู่มาวันหนึ่งมีเด็กชาย 4 คนเขาไป ร.ร. ไปเล่นอยู่ในรินแม่น้ำด้วยความดีใจ.เด็กชายตู๊ก็บอกเพื่อนๆว่าเราไป ร.ร กันเถิดเดี๋ยวจะสายพวกเขาก็พากันไป ร.ร ในขนาดไปถึง ร.ร ก็ได้พบครูท่านหนึ่งเขาเป็นครูดูดวงเก่งมากได้ดูดวงให้เด็กชาย ตู๊ว่าจะมีปัญหาเกิดขึ้นกับเด็กชายตู๊อย่างเช่นฟ้าจะผ่าเด็กชายตู๊ จึงสั่งให้เด็กกลับบ้านพอมาถึงในลำห้วยได้เห็นกลุ่มฝูงมดดำกำลังตกน้ำจึงได้ช่วยฝุงมดดำขึ้นมาได้ พอวันรุ้งเช้าจึงไป ร.ร ครูคนนั้นถามว่าเมื่อวันนี้คุณได้ทำอะไรบ้าง เด็กชายตู๊ตอบว่าได้ช่วยฝูงมดดำที่กำลังตกน้ำออกจาก ฝั่งครับ ครูจึงตอบว่าเพราะการทำความดีของคุณๆจึงมีชีวิตรอดได้

1-6 ฌ่อ เที๊ย ข่า

มั้ว อี๊ ตูห์ ฌ่อ ยอห์ อี๊ ตูห์ ศี่ ฌ่อ ญ๊อ เฮ่า ลู๊ ยช่ง ล้อ ฒัว เฒีย ย่า เฌี้ย ปั๋ว เล้ง ไนฉ นีห็ ฒัว ๆ ฮนู๊ ฌ่อ ยั๋ว มูห็ ต่อ เฌี้ย ล้อ เฌี้ย เม น้อ อัว เตรา ฒัว เฒีย ย่า เฌี้ย ไนฉ เที๊ย เคี่ย เนก่า มั้ว อี๊ ฮนู๊ ฌ่อ มูห็ นฌี๊ อี๊ ตูห์ ข่า ฌ่อ ยั๋ว มั๊ว ตูห็ ข่า เนต่อ ต่อ น้อ. ข่า เที้ย ไฮห็ เตียห็ ยอห์ ก้อ ยั๋ว น้อ กู่ เจห็ ก้อ ยั๋ว ฌู่ ตอห็ ศอห์ ตาห์ กีห็ เส่อ นศ่อ วี่ กู่ ยั๋ว ตร่อ ข๊า มูห็ ไฮห็ เตรา ป้อ เนี่ย เมญั่ว ฌอ กู่ ม่า ตร่อ ข๊า ตั้ว เตรา ก้อ น้อ ฮมอ ข่า เที้ย ตร่อ มูห็ น้อ เยช๊า เอี๊ย ยั๋ว จ้อ มูห็ ดาห์ นตั๋ว เตรา ฌ่อ ตาห์ กีห็ เนต่อ ข่า เที้ย มูห็ เนทรี๋ย ฌ่อ เตรอห็ ลี เตา ไฮห็ เฒห์ ข่า เที้ย ลี ไฮห็ เตรา ฌ่อ เตียห็ ก้อ ยอห์ อี๊ ตูห์ ล้อ ญ๊อ เตรา เฮ่า ลู๊ ฮ่า ยช่ง นอ กู่ ซ่า เป๊า เตียห็ ก้อ น้อ ค๊า ฌี เที๊ย ฌ่อ เที้ย ลี นตั๋ว ลอห็ เตรา ข่าไส๊ เจห็ ฌ่อ เที้ย ลี นงห์ ข่า ไฮห็ เตียห็ ก้อ ยอห์ อี๊ ตูห์ เฌี้ย เม ฉ้า เปลอห็ ญ๊อ เตรา เฮ่า ลู๊ ฮ่า ยช่ง นอ เอห็ ก้อ ฮอ น้อ ด๊า ฌี เที๊ย ข่า เที้ย ลี นตั๋ว เตา อี๊ จ่อ กัว นฒั๊วๆ เต่อ ลอห็ ฌ่อ เที้ย นงห์ ไฮห็ เตียห็

“จ่อ กอ ยอห์ ด๊า ฌี ข่า เต๊ เตียห็ ยอห์ กัว ฌี๊ ฌ่อ ฒัว ๆ นฮู๊ กู่ ยั๋ว ฌู่ เตา น้อ ฌี๊ ฌ่อ เท่า ฌ่อ เตา ฮน่อ ลี เนต่อ ฌ่อ ไนฉ เฮ่ง ฌ่อ เคี่ย เต่อ เนต่อ ลู๊ ฮ่า ยช่ง เนต่อ มูห็ อัว เตรา ฌ่อ เตา ไนฉ เดฮีย มูห็ ป๊ง ป๊อ ฒัวห็ เล่อ ข้อคิด ฒ๊อ ไส๊ ฌีห็ เตาห็ จ่อ เม ดัว ยูห็

ปรียานุช แซ่ม้า โรงเรียนบ้านห้วยคุ

1-7 เดี๊ย ดู๊

เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ป๊า เดี๊ย ดู๊ เพ้ง ยา ลอห์ น้อ เยอห์ ฌี๊ เลาห์ จ๋อ เบล้ เจาห์ เป่ เต๊ ป๊อ ฌัวห์ เตา เนตา ๆ เยชาห์ เล่อ. มั้ว อี๊ ฮนู๊ เยอห์ ฌี๊ เที้ย เตา นขา อี๊ ลู๊ ล้า มูห์ จั๊ว เตรา เป่ เต๊ เบล้ เจาห์. ตาห์ กีห์ เน๋อ ป๊า เดี๊ย ดู๊ ตร๋อ ลอห์ น้อ เบล้ ดัว. เจห์ เที้ย ลอห์ มาห์ ลู๊ ล้า ลู๊ สี้ เฮ่อ เน๋อ อัว เตรา ป๊า เดี๊ย ดู๊ เจ๊ง ล้อ เฮ๋ง เที้ย อัว เตรา เล๋อ ตี๊ ฒี้ ยา เล๋อ เที้ย ดี่ เล่อ. จ๋อ เดี๊ย เตา สี๊ จ๋า ยช่อ เยชอห์ เตียห์ กู๋ น้า กู๋ มั้ว ยชอห์ ดัว เอห์ เป๊ เที้ย ดี่ ตูห์ ลอห์ จ๋า เตียห์ ฌีห์ ยอห์ ก้อ วี่ ยอห์ มั้ว กู๋ เอห์ เป๊ เที้ย ดี่ ป๊า เดี๊ย สี๊ จ๋า ฌีห์ สี๊ เฮ่า. เจห์ ฮนู๊ ต่อ ข๊า ป๊า เดี๊ย ตร๋อ ลอห์ น้อ เบล้ ดัว เจห์ เที้ย ตั้ว มาห์ ลู๊ ล้า ดัว เยช่า นอ เล๋อ ฌีห์ อี๊ ฒี้ ยา เล่อ อี๊ ตูห์ เตียห์ ก้อ มั้ว ๆ ยชอห์ ลี ก้อ สี่ ยา ส้อ. เจห์ นีห์ เที้ย ยา เบ่า จาห์ ลอห์ ยา ฌีห์ เตา ลี เล๋อ เที้ย ลัวห์ ๆ นีห์. เจห์ ตูห์ เดี๊ย เน๋อ นีห์ เที้ย ไฮห์ เตรา อี๊ ตูห์ เตียห์ ก้อ ยา เตา ก้อ สี่ ยา ส้อ. เจห์ นีห์ เที้ย ยา เบ่า จาห์ ลอห์ ยา ฌีห์ เตา ลี เที๊ย. เจห์ เล๋อ เที้ย ลี ฌีห์ ดี่ เฮ่า ลู๊ ล้า เน๋อ เจห์ ฮนู๊ เน๋อ เยอห์ ฌี๊ เที้ย เตา ตั้ว เซ้า เบล้ เที้ย เตา มั๊ว ป๊า เดี๊ย ดู๊ เน๋อ นขา มูห์ จิ ตั๋ว กั๋ว ศ๊อ น้อ ข๊าๆ เล่อ.

ยช้า ด๊า เนงห์ นอ เฒีย เตา เตียห์ ก่อ เส๋อ เดอห์ เศ้อ สี๊ ฮลู๊ เที๊ย ฒ๊อ ค๋า เท๊ง ก่อ อัว ศ้อ เฮ้า ลี่ ตีห์ ลอห์ เที้ย ยั๋ว อัว เตา

1-7 ฝูงนกน้อย

ครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีนกฝูงหนึ่ง ซึ่งนกฝูงนี้จะบินมาหากินข้าวเปลือกที่ไร่ผืนหนึ่งเป็นประจำ เจ้าของไร่เห็นเข้าก็คิดที่อยากจะวางกระดักโดยการวางตะข่ายดักไว้ วันหนึ่งฝูงนกก็บินมาหาอาหารกินเหมือนเช่นเคย ก็เลยบินมาติดกับกักดักที่เจ้าของไร่ได้ดักเอาไว้ ฝูงนกเหล่านั้นตกใจกลัวกันมาก ต่างก็เลยบินพร้อมกันก็เลยทำให้ตะข่ายนั้นหงายทำให้ฝูงนกเหล่านั้นเลยออกมาได้ หลังจากที่ฝูงนกเหล่านั้นได้รอดตายมานั้น แต่ละตัวต่างก็พากันชมตัวเองว่า

“มีเราพวกเราถึงรอด และเพราะเราแข็งแรงกว่าและเก่งกว่า” แต่ละตัวก็รู้สึกภูมิใจในตัวเองมาก สองสามวันต่อมานกฝูงนี้ก็ได้บินมาหาอาหารกินกันเหมือนเช่นเคย เลยมาโดนตะข่ายอีกครั้ง แต่แล้วครั้งนี้นกฝูงนี้กลับบินไม่พร้อมกัน และต่างก็พูดขึ้นว่า

“ถ้าเธอเก่งและแข็งแรงก็ลองบินซิ” และแล้วแต่ละตัวต่างก็พากันบินหนีเอาตัวรอด แต่บินเท่าไหร่ก็ไม่สามารถที่จะบินออกไปได้เลย ดังนั้นจึงมีนกตัวหนึ่งในฝูงนั้นพูดขึ้นว่า

“เราบินต่อไปไม่ไหวแล้ว ถ้าเธออยากบินต่อก็บินเองคนเดียวเถอะ” ถึงแม้ฝูงนกเหล่านั้นจะพยายามเท่าไหร่ก็ไม่สามารถที่จะทำให้ตะข่ายหงายได้และบินหนีออกจากตะข่ายได้เลย ต่อมาไม่นานเจ้าของไร่เดินทางมาที่ไร่ก็เห็นฝูงนกกำลังติดอยู่ที่ตะข่ายจึงได้จับฝูงนกเหล่านั้นเอากลับไปที่บ้าน

นิทานเรื่องนี้สอนให้เรารู้ว่า เราควรที่จะสามัคคีช่วยเหลือกันในหมู่คณะของเรา เราคนเดียวไม่สามารทำได้ แต่ถ้าเราช่วยกันหรือร่วมมือกัน เราอยากทำอะไรเราก็ทำได้ และถ้าเราไม่มีความสามัคคีก็เหมือนกับฝูงนกตามที่ได้เล่ามานี้

โรงเรียนบ้านห้วยหาน โดย นางสาวชนิดา ยอดมณีบรรพต

1-8 ปอห์ มัวห์ ฌี่ ไนต่ร

เท่า กู่ เฌ่ง เม เม กู่ เที๊ย กู่ จ่อ พ้ง ยีห์ เป๊ เนี้ย ฮมอ มูห์ อัว ปอห์ มัวห์ ฌี่ ไนตร่ เต รา เนตร่า ยช่ง เตรา เท่า เฌาห์ เฌาห์ นตู้ เจห์ มั้ว อี๊ ฮมอ เนต่อ กู่ อี๊ ตูห์ พ้ง ยีห์ ลู๊ เบ ฮู อัว อี๊ นีห์ เตา มูห์ ป่อ อี๊ ตูห์ เม ญั่ว ด๊า เจห์ นีห์ ไนฉ เฮ่ง ลี นีห์ ขั้ว ขี เคี่ย ลอห์ เนทรี่ย เป๊ เจห์ เป๊ เที้ย สี๊ ตื เคี่ย ลอห์ เตรา เฮ่า เฌ่

เจห์ นีห์ ไฮห์ เตียห์ นีห์ ป่อ อี๊ ตูห์ เมญั่ว ป้อ ด๊า เม เม ฮน่า อี๊ เจห์ เค๊า เนจอห์ ฮม๊ง คี อี๊ ศ้อ เค๊า ฮล๊า เลี๊ย เลี๊ย เปล๊า เฮา นฒ่อ นฒ่อ ไฒห์ เตห์ เนต่ เนต่ มาห์ เศาห์ ไนฉ เฮ่ง ลี ตาห์ กีห์ ก้า นตูห์ นีห์ กู๊ กู๊ เต๊า เฮา นีห์ เนี่ย เที๊ย นีห์ ศี่ เนก่อ เที้ย ลี เตา มูห์ ฮู นีห์ ปลีห์ เตรา เนต่อ นข่อ เชอ อัวห์ นีห์ ป่อ ด๊า เนต่อ เจห์ นีห์ เที้ย ลี ยชง เล่อ

ยช้า นอ เฒีย เตรา จ่อ เม ญั่ว เยาห์ เตา เป๊า เตียห์ เท่า เฌาห์ นตู้ เล่อ ฌีห์ ฒ๊อ มูห์ อัว สี ฌ่า ป่อ ด๊า

1-8 เล่นซ่อนหา

ตอนที่ฉันยังเป็นเด็กๆนั้น ฉันกับเพื่อนๆชอบไปเล่นซ่อนหานอกบ้านกันทุกคืน มีอยู่คืนหนึ่งเพื่อนของฉันชื่อ “อี๊” ได้ไปเจอกับเด็กผีตนหนึ่ง เพื่อนของฉันเขากลัวมาก ได้ร้องไห้ และตกอกตกใจ วิ่งมาหาพวกเรา แล้วเพื่อนของฉันก็เล่าว่า

“ฉันเจอเด็กผีตัวเล็กๆ ใส่ชุดม้ง ผมยุ่งๆ มือยาวๆ และมันน่าเกลียดน่ากลัวมาก” พอถึงตอนเช้าอี๊ ก็ปวดหัว ตัวร้อน พ่อกับแม่ของอี๊ก็เลยได้พาอี๊ไปเรียกขวัญตรงที่เมื่อคืนที่อี๊เจอผีตรงนั้น หลังจากวันนั้น อี๊ก็รู้สึกสบายและหายป่วย

เรื่องนี้ได้สอนให้เด็กๆได้รู้ว่า เวลากลางคืนแล้วไม่ควรเลยที่จะออกไปเล่นนอกบ้าน

โรงเรียนบ้านห้วยหาน โดย นางสาวจันทรา แซ่ลี

1-9 ตูห์ มี ญั่ว เลี๊ย

มั้ว อี๊ ตูห์ ป้อ เนี่ย นืห์ เลาห์ เลาห์ นืห์ ฮนู๊ ญูงห์ ลี เตรา เจ่า ยซง นืห์ ยอห์ เนงห์ เสี๊ย ยชง เตี่ย สีห์ คู่ ซี่ เฮ่ง นืห์ ฌีห์ มั้ว อี๊ ตูห์ มี ญั่ว ลี มั้ว อี๊ ฮนู๊ นืห์ มูห์ เต๊ มูห์ ป่อ อี๊ ตูห์ มี ญั่ว เลี๊ย เม เม นืห์ ไฮห์ เตียห์

“ตูห์ มี ญั่ว เลี๊ย ซี่ อ่า นศี่ ฮลู๊ เฮ่ง” เจห์ ตูห์ ปอห์ เลาห์ เนต่อ เที้ย ลี เศี่ย ศี่ เสี๊ย จ้อ ตูห์ เมญั่ว เลี๊ย ลอห์ อัว นืห์ ตูห์ มี ตู๊ ต่อ ข๊า เนต่อ มี ญั่ว เลี๊ย ฮล๊อ ตั้ว นืห์ มั้ว ฮนู๊ ญูงห์ ลี เก่า ษง มี ญั่ว เลี๊ย นืห์ มั้ว เป๋ง ซี่ อัว ฒัว ย่า ลี ตี๊ เนงห์ นืห์ เศ้อ ตัว นาห์ ตัว นงห์ ลอห์ เตรา อ๊อ ตูห์ น้อ ยอห์ ลี เนต่อ เที้ย อัว เตรา จ่อ ตี๊ เนงห์ คี๊ เที๊ย ฌีห์ เศาห์ เสี๊ย จ่อ ตี๊ นงห์ เที้ย ลี ตั้ว เนตห์ มี ญั่ว เลี้ย มูห์ ป๋อ เฮ่า เด้ ต่า สี่ เนต่อ อัว จาห์ เศ่อ อัว ลั้ว อัว จาห์ เด้ ตืห์ เนจ ต้อ ฌีห์ ยอห์ นตืห์ เนขห์ ฮ่า อัว เตรา นตู้ ลอห์ นาห์ ฮล๊อ ฮล๊อ ลี นตู้ ดู๊ นตู้ เฌาห์ จัว ฉั๊ว ฮล๊อ เฮ่ง เด้ เที้ย ลี นตืห์ ลอห์ ญ๊า ตี๊ เนงห์ ตัวห์ ตาห์ เท่า อัว นตู้ ตู นาห์ เล่อ เที้ย ลี มั้ว อี๊ ตูห์ ฮั๊ว ไตห์ เนขห์ เส่า นตู้ ลอห์ ป๊า มี ญั่ว เลี๊ย เที๊ย นืห์ เนี่ย เจีย.

1-9 ลิงน้อย

มีหญิงแก่คนหนึ่งอายุราวๆ 60 ปี เป็นคนใจดีแต่น่าเสียใจที่เขาไม่มีลูกสักคนและอยู่ตัวคนเดียว อยู่มาวันหนึ่งหญิงแก่คนนั้นได้ไปไร่และได้พบกับลูกลิงตัวน้อยๆตัวหนึ่งมีสีน้ำตาลน่ารักและน่าเอ็นดูมาก ดังนั้นหญิงแก่คนนั้นก็เกิดความสงสารขึ้นมาที่ใจและรักลิงน้อยจับใจหญิงแก่คนนั้นก็เลยตัดสินใจพาลิงน้อยมาเป็นลูกชายของแก ต่อมาเมื่อลิงน้อยโตขึ้นอายุประมาณ 10 ปี ลิงน้อยสามารถทำงานทุกอย่างเหมือนอย่างมนุษย์ทุกคน สามารถไปยิงนกยิงกระรอกมาเป็นอาหารให้กับลิงน้อยและแม่ของเขากิน ดังนั้นจึงทำให้พวกมนุษย์อิจฉา ริษยาในความเฉลียวฉลาดและความสามารถของลิงน้อย ทั้งๆที่ลิงน้อยเป็นสัตว์ไม่ใช่มนุษย์ ดังนั้น พวกมนุษย์ก็เลยมาปรึกษาหารือคิดที่จะฆ่าลิงน้อยให้ตาย พวกมนุษย์ก็พากันไปจับลิงน้อยไปถ่วงน้ำและให้ไหลตามน้ำไปแต่ทุกคนก็ต้องแปลกใจทำไมน้ำไหลกลับไม่ใช่ไหลลงดอยจากนั้นฝนก็ตกมาอย่างแรงมีลมพัดแรงมาก ฟ้าครึ้มฟ้าร้อง ทำให้น้ำท่วมป่าและได้ไหลลงมาทับมนุษย์จนเสียชีวิตหมด หลังจากที่ฝนตกน้ำท่วมเสร็จแล้วก็มีทูตสวรรค์ลงมาจากสวรรค์ได้มาช่วยลิงน้อยและแม่ของลิงน้อยเอาไว้

โดย โรงเรียนแผ่นดินทอง

1-10 เนก้า ฮนู๊ เนตราห์ ฮลี

เท่า อู๊ ลู๊ เนตี้ย เต๊ นอ. นีห์ ณีห์ มั้ว ลู๊ ฮนู๊ ลอห์ สีห์ ลู๊ ฮลี ลอห์ ก่า ลี เที้ย อัวเตรา ลู๊ เนตี้ย เต๊ นอ เฌาห์ นตู้ นตี. ตี๊ เนงห์ ณีห์ ป่อ เก่ อัว น้อ อัว เฮาห์ อัว เตรา ตี๊ เนงห์ ไฉ๊ ปล๊า เฮ่ง. ณีห์ มั้วด๊า ณี น้อ ศี่ ฮั๊ว ไตห์ เที้ย ลี เตา เศี่ย ศี่ เสี๊ย ฌอ เนตราห์ ฮลี ลอห์ ก่า ลู๊ เนตี้ย เต๊ เท่า นตรั๊ว ฮนู๊. เตราห์ ฮลี ลอห์ ก่า ลู๊ เนตี้ย เต๊ เตา ณีห์ เนต่. ตี๊ เนงห์ กู้ ฮ้า เฌ่ง อัว น้อ อัว เฮาห์ ณีห์ เศาห์ น้อ ลี ขู๊. เจห์ ศี่ ฮั๊ว ไตห์ เที้ย ลี ซ่า เที๊ย เตา เป๋า เตรา เนี่ย เนก้า ฮนู๊ ฮอ ลอห์ ก่า ลู๊ เนตี้ย เต๊ เท่า ตรั๊ว ฮนู๊. ฮอห์ เจีย เนตราห์ ฮลี มูห์ ก่า ลู๊ เนตี้ย เต๊ เท่า ฮมอ นตู้. ลู๊ ตาห์ กีห์ เท้อ เท่า เนก้า ฮนู๊ ลอห์ ก่า นีห์ อัว เตรา ลู๊ เนตี้ย เต๊ ป่อ ๆ เก่ อัว เตรา ตี๊ เนงห์ ป่อ เก่ มูห์ อัว น้อ อัว เฮาห์. ศีห์ ไฉ๊ ปล๊า นศี่ เล่อ. เตา เป๊ ฮนู๊ เดฮา มูห์ เนก้า ฮนู๊ เที๊ย เนตราห์ ฮลี เตา ลอห์ สี๊ นณี๊. เจห์ เนตราห์ ฮลี เที้ย นงห์ เนก้า ฮนู๊ เตียห์.

“เนก้า ฮนู๊ ก้อ ปัวห์ ป่อ ตี๊ เนงห์ เฮ่า เนตี้ย เต๊ ยชง เนก้า เที๊ย ยชง เนตราห์ เฮ่งลี เตียห์.” เนก้า ฮนู๊ เที้ย เต๊ เตียห์

“กู่ ตี๊ ณีห์ ป่อ ตี๊ เนงห์ เฮ่า เนตี้ย เต๊ ยั๋ว ยชง เนก้า ยชง เนตราห์ ลี.” เท่า เล่อ เนณีย กู่ เจห์ เล่อ ฮญา ๆ เล่อ ตี๊ ณีห์ ยชง เนก้า ยชง เนตราห์.” ต่า สี่ เต่อ เนตราห์ ฮลี เที้ย เต๊ เตียห์.

“เนก้า ฮนู๊ ก้อ สี่ ตรู๊ อี๊ ท้ง ฮั๊ว ลอห์ ไนตร่ ก้อ ม้า เจห์ ก้อ ยั๋ว ป่อ เตียห์ ตี๊ เนงห์ ยชง เนก้า เบ่า จาห์.” เนตราห์ ฮลี ไฮห์ ตาห์ เจห์ เนก้า ฮนู๊ เที้ย เตา สี่ ตรู๊ อี๊ ท้ง ฮั๊ว ลอห์ ไนตร่ นีห์ อัว ลี จาห์ จ่อ เนงห์ ญ๊อ เฮ่า เนตี้ย เต๊ ยั๋ว ยชง เนก้า อัว ลั้ว ลี. ศี้ เท่า เนต่อ ลอห์ เนตราห์ ฮลี เที้ย ก่า ฮมอ นตู้ ฮอห์ เนก้า นู๊ เที้ย ก่า นตรั๊ว ฮนู๊.

1-10 หน่วยพระอาทิตย์

นานมาแล้วในโลกของเราไม่มีแสงสว่างเลยนามไปมนุษย์ไม่สสามารถมองเห็นและทำมาหากินได้เลยทำให้มนุษไม่มีอะไรกินอดอยากล้มตายกันไปหมดดังนั้นเทวดาเลยเลยได้สั่งการว่าให้พระจันทร์มาทำหน้าที่ในเวลากลางวันเพื่อให้มีแสงสว่างมนุษย์จะได้ทำมาหากินได้พอพระจันทร์ไปทำหน้าที่ได้ไม่นานมนุษย์ก็ยังไม่อสามารถทำมาหกินได้พอกินเสียทีเทวดาคิดแล้วคิดอีกจึงตัดสินใจเลือกให้พระอาทิตย์มาทำหน้าที่แทนพระจันทร์ไม่นานมนุษสามารถทำมาหากินพอกินพอใช้มาตลอดอยุ่มาวันหนึ่งพระอาทิตย์และพระจันท์ร์ก็ได้มาพบกันดังนั้นพระจันทร์จึงถามพระอาทิตย์ว่าเธอเห็นมนุษย์ไหม พวกเขามีหน้าตาสวยงามมากๆรพะอาทิตย์จึงตอบว่าไม่ฉันไม่เห็นว่าพวกเขาจะสวยเลยเพราะเวลาที่พวกเขามองฉันพวกเขามีหน้าตาเหี่ยวย้นไม่สวยเลยพระจันทร์จึงบอกอีกทีว่าเธอลองดึงก้อนเมฆหนึ่งก้อนมาบังเธอซี่แล้วเธอจะเห็นว่ามนุษย์สวยแค่ไหนพอพูดจบพระอาทิตย์เลยลองดึงก้อนเมฆหนึ่งก้อนมาบังตนเองและแล้วก็ได้เห็นว่า โอ้โหมนุษย์ชั่งมีหน้าตาสวยงามจริงๆ.

ผู้แต่ง ดวงดาว วรกิจพานิชณ์ ร.ร.รักแผ่นิดน

1-11 เลา ไข๊ ขูห์ เที๊ย ปีลห์

มั้ว อี๊ ตาห์ กีห์ เท่า เส๋อ นศ๋อ มั๊ว อี๊ ตูห์ เลา ไข๊ ขูห์ ญ๊อ ตี่ อี๊ กงห์ ฮ๋า ยช๋ง นืห์ เตา เส๋อ นศ๋อ ลอห์ ขัว. เจห์ มั๊ว อี๊ ตูห์ ปีลห์ ญ๊อ เยช เตรา ท้า เชอ เนต๋อ ตูห์ ปลีห์ เตา ฮน๋อ ตูห์ เลา ไข๊ ขัว นืห์ เที้ย ลี นกาห์ ตั้ว เนทรี๋ย ลู๊ สั๊ว ขัว. ต๊า สีห์ ตูห์ไข๊ ป่อ ตูห์ ปลีห์ อัว เนต้ เล่อ. เจห์ ตูห์ ไข๊ เที้ย ลี ยา มูห์ เฒอห์ เส่า นฒีห์ นตง เล่อ. ปลีห์ ตั้ว ศอห์ ปลีห์ ป่อไข๊ ญ๊อ เสี๊ย เฮ๋ง. ปลีห์ เที้ย ลี ดาห์ ไข๊ เตียห์ กู๋ ฒีห์ ยอห์ ตั้ว ต่อ ก้อ ตี๊ ยอห์ ก้อ ขัว คอๆ กู๋ ลู๊ เสี๊ย กู๋ เที้ย ลี ตั้ว มลงห์ ซี๊. วี่ กู๋ ป้อ เนี่ย เตา ฒอ กู๋ เฒห์ เล่อ กู๋ ญั้ว เสี๊ย เที๊ย นจอ นืห์ เฮ๋ง ลี กู๋ ฮน๋อ ก้อ ขัว นืห์ อัว เตรา กู๋ ยชง เสี๊ย เฮ๋ง กู๋ เที้ย ตั้ว มลงห์ ก้อ ขัว ซี๊. ตูห์ ปลีห์ เที้ย ลี ดาห์ ลี เนต๋อ อัว เตรา ตูห์ ไข๊ ขูห์ เสี๊ย มัวห์

“ไข๊ ขูห์เที้ย เต๊ เตียห์ กู๋ ป๊า ก้อ ตูห์ เสี๊ย เฮ๋ง ลี. ยอห์ ลี กู๋ ม่า ตร๋อ ขัว ดัว เตรา ก้อ มลงห์. ปลีห์ ไฮห์ เตรา ไข๊ ขูห์ เตียห์ ยอห์ ก้อ ลอห์ ขัว เยชๆ เนต่อ กู๋ ก่อ กู๋ ฮน๋อ เฒ๊ง ๆ มาห์ ฮ้า ย่า ยั๋ว ยชง มลงห์ ฉ้า. ตูห์ ไข๊ ขูห์ เที้ย ลี ยา ลอห์ ขัว เยชๆ เนต่อ ตูห์ ปลีห์. ตูห์ ปลีห์ เที้ย ลี ตร๋อ ไฮห์ เตรา ไข๊ ขูห์ เตียห์ กู๋ มลงห์ ก้อ ขัว กู๋ เข มัวห์ มลงห์ มาห์ ยชง มลงห์ เฮ๋ง ลี เตี่ย สีห์ ยอห์ ก้อ ขัว ก้อ เฒ่ง เข มัวห์ ขัว เที๊ย มาห์ ฮ้า ย่า ยั๋ว คอ กู๋ เสี๊ย เที๊ย ยั๋ว ยชง มลงห์ เฮ๋ง ลี. ตูห์ ไข๊ ขูห์ เที้ย ลี เข มัวห์ ขัว นทรอห์ ๆเจห์ ตูห์ ปลีห์ เที้ย ลี ตี๊ เพลอ นทอห์ เนกาห์ ตูห์ไข๊ ขูห์ จ้า ด๊า จ้อ มูห์ น้อ เล่อ.

1-11 ไก่ป่ากับแมวป่า

เช้าตรู่วันหนึ่งไก่ป่าตัวหนึ่งตื่นแต่เช้ามาขันอยู่ในกลางป่า แล้วมีแมวป่าอยู่ใกล้ๆนั้นได้ยินเสียงไก่ขันจึงได้ย่องไปกัดไก่ป่า แต่ไก่ป่าเห็นแมวป่าก่อน ไก่ป่าตกใจบินไปอยู่บนยอดไม้ที่สูงมาก พอแมวป่ามาถึงไก่ป่าอยู่ที่สูงแล้วแมวป่าจึงใช้อุบายหลอกไก่แมวป่าพูดว่า

“ไก่เอ่ยเจ้าไม่ต้องกลัวเราหรอกเรามาดีเจ้าขันได้เพาะมากเราจึงมาฟังเจ้าขันเท่านั้นเพราะภรรยาของเราได้จากเราไปแล้วเราเสียใจมากๆ พอได้ยินเสียงขันของเจ้าทำให้เราสบายใจมากเจ้าขันเพาะจริงๆ” พอไก่ได้ยินเช่นนั้นทำให้ไก่ใจอ่อน ไก่จึงตอบแมวว่า

“เราก็รู้สึกเสียใจกับเจ้าเช่นกันนะ” แมวป่าจึงชมไก่อีกว่า

“ถ้าเจ้าลงมาขันใกล้และต่ำกว่านี้คงจะเพาะมากนะ” ไก่จึงบินลงมาแล้วขันอีกให้แมวฟัง แมวบอกว่า

“ไก่จ๋าตอนเจ้าขันเราหลับตาฟังกันดีกว่า เจ้าลองขันอีกทีแล้วหลับตาซิจ๊ะ จะรู้เองว่ามันเพาะมากจริงๆ” ไก่หลงเชื่อสนิทไก่จึงหลับตาขันทำให้แมวป่าได้โอกาสจึงคิดจะกระโดดไปกัดคอไก่ แต่ไก่รู้ตัวก่อน จึงบินหนีไปได้

1-12 น้อ ฆ๊อ น่ง

มั้ว อี๊ ตูห์ เมญั่ว ไนฒห์ ลู๊ เบ ฮู เตียห์ ดี๊ นีห์ ยอห์ เมญั่ว มลงห์ ลูห์ เฮ๋ง. นีห์ เนี่ย เนี้ย ฮน๊ง อัวหม๋อ อัวเยช๊า เตรา นีห์ น้อ เที๊ย นตี่ มูห์ เก่อ เนต๋อ ฒัว ฮน๊ง. อัว เตรา ดี๊ มั้ว ยชอห์ เที๊ย ฌีห์ มั้ว ม๊อ ฆ๋อ ตีห์ ลี.

มั้ว อี๊ ฮน๊ง ดี๊ มูห์ เก่อ เนต๋อ. ดี๊ จ๋อ พ้ง ยีห์ ยั๋ว เตา อี๊ จอ ฆ๊อ น่งลอห์ น้อ. เล๋อ ปู๊ อี๊ ฆอ เตรา ดี๊ ส้า. อัว จาห์ ข๊าๆ ยชี๊ ดี๊ ซ๋าๆ น้อ. เจห์ ฮน๊ง ต่อ ข๊า ดี๊ เที้ย ท๋อ เนี่ย ลี เญี้ย ตั้ว ยัว จ๋อ ฆ๊อ น่ง เนต๋อ น้อ ฒัวๆ ฮน๊ง. อัว เตรา ดี๊ ซ๋า น้อ ฆ๊อ น่ง เล่อ ซี๊ ฌีห์ ซ๋า น้อ จ๋อ เยช๊า ม๋อ อัวห์ เนี่ย อัว เตรา ดี๊ น้อ เล่อ.

เนต๋ มูห์ อัว เตรา ดี๊ ตรอห์ๆ เที๊ย จ๋อ เกาห์ เฮนี๋ย ปี๊ ดู๊. ดี๊ กู้ ฌีห์ เป๊า ดี๊ เฒ่ง น้อ ฆ๊อ น่ง ฆ๊า ยชี๊ ลี ขู๊.

อัว เตรา ดี๊ อ๊อ ตูห์ เฮนี๋ย ปัวห์ ตอ ฆ๋อ ตาห์. เท่า ดี๊ น้อ มอ เที๊ย น้อ ฆ๊อ น่ง มูห์ เนฒอห์ ฆ๋อ เฮนี๋ย อัว เตรา ม๊อๆ เฮนี๋ย. ดี๊ เที้ย ขั้วๆ ดี๊ เที้ย มั๊ว เกาห์ เฮนี๋ย เตรา เนี่ย ไส๊. เจ เนี่ย เที้ย จ้อ ดี๊ มูห์ เนทรี๋ย เม่า. เม่า เที้ย มั๊ว ดี๊ จ๋อ เกาห์ เฮนี๋ย ดู๊ ฒั่ว เที๊ย มั๊ว ฉั้ว เนฒอห์ ดี๊ ตูห์ เกาห์ เฮนี๋ย อัวห์ ตอ ฆ๋อ. เที๊ย เม่า ไฮห์ เตรา ดี๊ เตียห์ ก่อ ลอห์ เฒ๋ เท่า น้อ ม๋อ ตาห์ ยั๋ว ญู่ ฒั่ว เฮนี๋ย อี๊ ฮน๊ง อ๊อ เยชาห์ จ๋อ เกาห์ เฮนี๋ย ก๊า เที้ย ลี ฌีห์ น้อ เล่อ เที๊ย ฌีห์ ฆ๊อ น้อ ฆ๊อ น่ง ฆ๊า ยช๊ เล่อ. เท่า ดี๊ ลอห์ ศอห์ เฒ๋ ดี๊ เตราๆ เสีย ฒั่ว เฮนี๋ย. อัว เตรา ดิ๊ จ๋อ เกาห์เฮนี๋ย ก๊า เที้ย ฌีห์ น้อ เล่อ. ดี๊ ยชง เสี๊ย เท็ย ลอห์ เค่อ เนี่ย เที๊ย ไฮห์ เตรา เนี่ย เตียห์ ก๊า ฌีห์ น้อ กู๋ จ๋อ เฮนี๋ย เล่อ.

1-12 ขนมหวาน – ใหม่

มีเด็กหญิงคนหนึ่งชื่อ ดิ๊ เธอเป็นเด็กขยันและเชื่อฟังพ่อแม่ มีจะทำข้าวและอาหารให้ดิ๊กินและห่อไปโรงเรียนทุก วัน ทำให้ดิ๊ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ อยู่มาวันหนึ่งดิ๊ไปโรงเรียน เห็นเพื่อน ๆ ซื้อขนมมากิน
เพื่อน ๆ ก็แบ่งให้ดิ๊กินด้วย ดิ๊รู้สึกว่า หวานอะร่อยดีดิ๊ชอบมาก วันต่อมาดิ๊จึงขอเ งินแม่มาซื้อขนมกินทุก ๆวัน ทำให้ดิ๊อยากกินแต่ขนมไม่ยอมกินข้าวที่แม่ทำให้อีก

อยู่มาไม่นานฟันของดิ๊ก็เริ่มผุและดำแต่ดิ๊ก็ไม่รู้ยังกินขนมอยู่ทุกวันทำให้ฟันของดิ๊ผุ 2 ซี่ เมื่อดิ๊กินขนมไปอุดฟัน
ทำให้ดิ๊ปวดฟัน ดิ๊จึงไป บอกแม่ แม่จึงพาดิ๊ไปหาหมอหมอจึงอุดฟันให้ดิ๊ และหมอจึงบอกดิ๊ว่าเมื่อกลับถึงบ้านต้องขยันแปรงฟันหลังจากรับประทานอาหารให้แปรงฟันวันละ2 ครั้งและควรกินนม และไข่ และอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

เมื่อกลับมาถึงบ้านดิ๊จึงแปรงฟันหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง ดิ๊ส่องกระจกเห็นฟันขาวขึ้นดิ๊จึงดีใจมากและวิ่งไปบอกแม่ว่า “ฟันไม่ผุแล้ว”

1-13 เนี่ยข่า

เท่า มั้ว อี้ ตูห์ เนี่ย ข่า นือห์ ยูห์ เตา อี๊ ป๊า เม ญั่ว เตรา เนต่อ อี๊ ลู๊ ปาห์ เด้. มั้ว อี๊ ฮน๊ง มั้ว อี๊ ตูห์ เม่า ตี่ ตั้ว เจห์ เศ่อ ตั้ว ญู้ จ่อ เม ญั่ว ข่า เนต่อ ตัวห์ ตาห์ ฉั่ว อี๊ ตูห์ เมญั่ว ข่า เล่อ ซี๊. เจห์ ยั่ว เฌาห์ นตู้ ตูห์ เนี่ย ข่า เที้ย ลอห์ ศอห์. เจห์ จ่อ เม ญั่ว ข่า ตัวห์ ตาห์ เล่อ. ตูห์ เนี่ย ไฮห์ เตียห์ ยอห์ วี่ ลี จาห์ เล่อ ฮอ ตัวห์ ตาห์ เล่อ. เจห์ ตูห์ เม ญั่ว ข่า เที้ย เตียห์ ตี๊ ยอห์ มั้ว อี๊ ตูห์ เฌี้ย ล้อ ล้อ เตา ตั้ว ญู้ เล่อ เจห์ เล่อ เที้ย ลี เตา ตัวห์ ตาห์ เล่อ. เจห์ เนี่ย ข่า ชี่ เฮ่ง นือห์ เที้ย ลี สี่ สี่ ยชอห์ นญู๊ เจห์ นือห์ ไฮห์ เตรา ตูห์ เม ญั่ว เตียห์ ตูห์ เฌี้ย เนต่อ ปัวห์ ลั้ว กู่. ตูห์ เมญั่ว ไฮห์ เตียห์ เนต่อ กอ ตี๊ ฌีห์ ลั้ว นือห์ สั๊า กอ เตอ. ตูห์ เนี่ย ข่า ฮ้า ย่า ชี่ เฮ่ง. นือห์ สี่ ยชอห์ นญู๊ ดัว ฆ่อ ขู๊ เจห์ นือห์ ลู๊ ปล๊า ล้อ ล้อ เที้ย ลี เตอห์. เจห์ นือห์ เที้ย ลี เตา ตัวห์ เล่อ...

1-13 เรื่องแม่กบ

มีกบอวดเก่งอาศัยอยู่ในบ่อน้ำแห่งหนึ่ง กับเพื่อนๆหลายตัว มันพูดว่า

“ไม่มีใครหล่อกว่าฉัน ไม่มีใครเก่งกว่าฉัน ไม่มีใครใหญ่กว่าฉัน” แต่วันหนึ่งเมื่อกบอวดเก่งไปหากิน มีแม่ควายเข้ามาอาบน้ำในบ่อ เพื่อนๆของกบตกใจมากและซ่อนตัวเสีย เพราะพวกมันไม่เคยเห็นสัตว์ตัวใหญ่อย่างนี้มาก่อน

พอกบอวดเก่งกลับมา ควายก็ไม่อยู่แล้ว แต่กบได้ยินเพื่อนๆคุยกันเรื่องสัตว์ตัวใหญ่และแข็งแรงที่พวกมันได้เห็น กบไม่เชื่อว่าจะมีสัตว์ตัวไหนที่ใหญ่กว่ามันและมันโกรธมากเลยคิดจะเบ่งท้องให้พองโต แล้วถามเพื่อนๆกบว่า

“สัตว์นั้นตัวใหญ่กว่านี้ไหม” เพื่อนกบบอกว่า “ใหญ่กว่าอีก”

กบอวดเก่งโกรธมากขึ้นจึงเบ่งท้องให้พองโตอีก แล้วถามเพื่อนๆกบว่า “สัตว์นั้นตัวใหญ่กว่านี้ไหม” เพื่อนกบบอกว่า “ใหญ่กว่าอีก”

กบอวดเก่งมันโมโหแล้ว มันจึงเบ่งท้องให้พองโตอีก แล้วถามเพื่อนๆอีกว่า “สัตว์นั้นตัวใหญ่กว่านี้ไหม” เพื่อนกบบอกว่า “ใหญ่กว่าอีก แต่หยุดเถอะ”

กบอวดเก่งโมโหมาก จึงเบ่งต่อ มากขึ้นๆ จนท้องแตกและเสียชีวิตทันที

ร.ร.ห้วยคุ

1-14 หน่วยผลไม้ (ศี่ เฒ๊อ นศี่ ข๊า)

เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ตูห์ เยอห์ เลาห์ นืห์ มั้ว ลู๊ เบ ฮู ไฮห์ เตียห์ เยอห์ เด๊อ เฮา นอ. นืห์ มั้ว ฮนู๊ ญงห์ 60 ษง. เจห์ นืห์ จอห์ เตา 5 ฒ๊อ เฒ๊อ เตรอห์ นตูห์ เต๊. นืห์ เนี้ย ฮนู๊ มูห์ ตู เที๊ย มูห์ ไส๊ เส๊ เท่า ตืห์ จ๋อ เฒ๊อ อัว นืห์ จอห์ เฒ๋อ. เจห์ ต่า สี่ เนต๋อ เที้ย มั้ว อี๊ ตูห์ น๊า นฒั๊ว ลอห์ เนต่อ นืห์ นตร๊อ เข่า ลอห์ ต่อ นืห์ ก๋า เฮล๊า ลอห์ ๆ นฉ๋า เฮ๋ง ลี. นืห์ เที้ย ลี มั๊ว ฮลัว ลอห์ คี นืห์ ก๋า เฮล๊า. เจห์ นืห์ เที้ย ลี มั๊ว ตร๊า ปาห์ ลอห์ นตรีห์ ลอห์ เฒ๋ เล่อ. ต่อ ข๊า เนต๋อ นืห์ ยชง นืห์ เที้ย ตร๋อ ข๊า มูห์ ไส๊ นืห์ จ๋อ เฒ๊อ. นืห์ เที้ย ป่อ นืห์ จ๋อ เฒ๊อ เฒ๋อ มาห์ นาห์ มั๊ว น้อ ตาห์ ฉั๋ว อี๊ กั่ว เล่อ ซื๊. เจห์ นืห์ เที้ย นขา ขั้ว เจ่ ขั้ว เจ่ ลอห์ เฒ๋. เจห์ นืห์ ฌีห์ นจอ ข๊า เนฌีย เก๋ นืห์ เที้ย นตอห์ อี๊ เตงห์ เกาห์ เฮนี๋ย ด่า ตาห์ ฌีห์ เตา เฮนี๋ย น้อ ศี่ เฒ๊อ.

1-14 หน่วยผลไม้

นานมาแล้วมีปู่ชราคนหนึ่งแกปลูกต้นกล้วยไว้ในสวนอยู่มาวันหนึ่งแกตั้งใจจะไปตัดกล้วยที่แกปลูกไว้มากินแต่พอแกไปถึงปรากฏว่ากล้วยที่แกปลูกไว้สุกและก็ถูกกระลอกและหนูกินหมดเหลือเพียงหวีเดียวแกเลยเก็บกลับบ้านระหว่างทางแกสดุดก้อนหินล้มฟันของแกหักหมด เลยไม่มี ฟันกินกล้วยได้อีก.

ผู้แต่ง พิมพ์ชนก แซ่ฟ้า
ร.ร.แผ่นดินทอง

1-15 นาห์ ฮ้ง ตี่ ค้อ ฮมง

เท่า อู๊ ญ๊อ เตรา ต่อ นตรงห์ ฮ่า ยช่ง มั้ว อ๊อ เนี่ย ศี่ นาห์ ฮ้ง ตี่ เลี๊ย ต๊าต่อ มั้ว อี๊ ตูห์ มี ญั่ว เม เม นีห์ จ่อ เปล๊า เลี๊ย ด้า นศี่ ฮลู๊ อ๊อ เนี่ย ศี่ นาห์ ฮ้ง ตี่ ฮลู๊ ตูห์ มี ญั่ว นาห์ เฮ่ง มั้ว อี๊ ฮนู๊ ตูห์ ศี่ นาห์ เตา ไฮห์ เตียห์ ก้อ เนี่ย ฮนู๊ นอ กู่ ยั่ว เต่อ มูห์ เนทรี่ย น้อ เที๊ย กู่ ม่า เนทรี่ย จ่อ ค่ง ข๊า ลอห์ เตรา เน๊ น้อ เน้อ ตูห์ เม่า นาห์ เที้ย เต๊ เตียห์ ก้อ ศี่ ฌีห์ มูห์ ฌีห์ เตา ลอห์ วี่ ยอห์ นาห์ ฮมอ กู่ อัว เบา สั่ว เตียห์ มั้ว อี๊ ท้ง ฮั๊ว ดู๊ ลอห์ ไนต่ร ไท่ ก้อ เอห์ ก้อ เจีย ลี ปล้อ นตรอห์ ท้ง ฮั๊ว ดู๊ มูห์ เล่อ ก้อ ศี่ กู่ ท่อ ก้อ ฒ๊อ มูห์ ป๊วห์ เตา ตาห์ กีห์ ม่า มูห์ กู้ เตา วี่ ยอห์ เป๊ ลี เยช๊า ม่อ เฒ่ง ฉั่ว เนตาๆ เน ตูห์ ศี่ นาห์ เที้ย เต๊ เตียห์ ฌีห์ อัว ลี จาห์ ลี ลอห์ ม้า นีห์ ยอห์ เบา สั่ว ซื๊ ก้อ เนี่ย ก้อ ฒ๊อ ซ่า เนตาๆ กู่ มูห์ อี๊ เปลียห์ เจห์ กู่ ตี๊ ลอห์ เล่อ ไส๊ อี๊ ตูห์ มี ญั่ว ก่อ ยชง ซื๊ กู่ มูห์ ฌัวห์ๆ กู่ ม่า ลอห์ ไฮห์ ตาห์ เจห์ ตูห์ ศี่ นาห์ เที้ย เตา มูห์ เล่อ มูห์ เตา ฌีห์ เนต่ เจห์ ตูห์ ศี่ นาห์ ฮน่อ สั๊ว พ่อ นตร่อ เย่ง ฮ่า ยช่ง ลูห์ ต่า สี่ เนต่อ ตูห์ ศี่ นาห์ นีห์ เตา ป๊ง ปลีห์ เที๊ย คู่ ซี่ อัวห์ ฌีห์ เนฒงห์ ป้อ เนี่ย ไฮห์ เตี่ย สีห์ ตี๊ ลีห์ เล่อ วี่ ยอห์ มอห์ ศี่ ตี๊ ญ๊อ ปู๊ ตาห์ เนต่อ เฮ่า เสี๊ย เที๊ย ลอ นฉ่า ตาห์ ตูห์ ศี่ นาห์ เที้ย ลี ป๊ง เส่า นตง ลอห์ ตูห์ เยอห์ เลาห์ ตัว นีห์ เที้ย ลี มูห์ เคอห์ นขา มูห์ น้อ เด ฮา มูห์ เป๊ ฮนู๊ ตูห์ เม่า นาห์ ตอห์ เที๊ย เฒ้อ เฮ่ง อัว ลี จาห์ ฌีห์ ป่อ ตูห์ ศี่ นาห์ ลอห์ เฌ่ ลี เตา อ๊อ เป๊ ลู๊ ฮลีห์ เดฮา มูห์ เย้ง ฌีห์ ป่อ ศี่ นาห์ เตร่อ ข๊า ลอห์ ลี เม่า นาห์ ซ่า เตียห์ เม่า นาห์ เป๊า เล่อ วี่ ยอห์ ด๊า ฌี ศี่ นาห์ เที้ย ลี ฌีห์ ลอห์ เล่อ เม่า นาห์ ซ่าๆ มาห์ ตู เสี๊ย ฉ้า เม่า นาห์ ซ่า ตัวห์ เล่อ ข๊า ลอห์ ฌีห์ มั้ว เล้ง ตีห์ ไส๊ ยัวห์ นีห์ ตูห์ มี ญั่ว ตูห์ เม่า นาห์ เที้ย ลี อัว อี๊ เสี๊ย ญ๊อ ตู ตูห์ มี ญั่ว นาห์ อัว เนี่ย เที๊ย อัว ศี่ เตรา มี ญั่ว นาห์ มูห์

1-15 กรรมของกระรอกน้อย

นานมาแล้วในผืนป่าเขียวขจี มีสองผัวเมียกระรอกน้อยขนสีแดงส้ม กำลังมีลูกอ่อนอยู่ตัวหนึ่งมีขนสีส้มอ่อนๆ น่ารักมากสองผัวเมียรักและเอ็นดูลูกน้อยมาก พวงเขาทั้งสองอยู่อย่างมีความสุข อยู่มาวันหนึ่งกระรอกผู้เป็นพ่อก็เอ่ยขึ้นว่า แม่วันนี้พ่อกะว่าจะออกไปหากินหน่อยนะแล้วพ่อจะหาของอร่อยๆมาให้แม่และลูก แม่ก็ตอบพ่อว่าไม่ไปไม่ได้หรอพ่อเพราะว่าเมื่อคืนแม่ฝันร้ายว่าพ่อหายไปโดยไม่มีวันกลับพรุ่งนี้ค่อยไปก็ได้อาหารของเรายังเหลือ พ่อตอบว่าไม่เป็นไรแค่ความฝันอย่าคิดมากพ่อไปเดียวกลับมา ดูแลลูกให้ดีๆพ่อพูดจบก็จากไปโดยเร็วพอสักพักพ่อก็ได้ยินเสียงปืนดังลั่นทั้วผืนป่าพ่อก็ตกใจและเสียดายที่ตนไม่เชื่อฟังแม่แต่ก็สายไปแล้วเพราะลูกกระสูนอยู่เต็มตัวไปหมดพ่อก็ตกลงมาจากต้นไม้และสิ้นใจชายแก่ผู้ยิงก็เดินไปเก็บ พอสามวันผ่านไปแม่ก็มีแต่รอไม่เห็นพ่อกลับบ้านจนกระทั่งได้หลายเดือนผ่านไปแม่ก็รู้ว่าเกิดอะไรกับพ่อแล้วแม่ก็ได้ แต่แม่กระรอกก็ยังต้องดูแลลูกน้อยจึงตัดสินใจอยู่กับลูก

รร.แผ่นดินทอง

1-16 เนงห์ ณีห์ มั้ว เก่ เก่อ

เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ฮนู๊ อ๊อ ตูห์ พ้ง ยีห์ มูห์ ตัว นาห์ เป่ ฮ่า ยช่ง อี๊ ตูห์ ฮู ไฮห์ เตียห์ เต็ง อี๊ ตูห์ ฮู ไฮห์ เตียห์ ป่อ เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ ตัว เตา เป๊ ตูห์ นาห์ เจห์ เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ ลอห์ ศอห์ อี๊ ตอห์ เก่ เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ เที้ย สอ.เที๊ย มั๊ว เป๊ ตูห์ นาห์ ลอห์ ไฟ๊ เจห์ เนก่อ ไฟ๊ ณีห์ สี๊ เฮ่า เจห์ เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ เที๊ย ลี สี๊ จ่า เจห์ มั้ว อี๊ ตูห์ ตู๊ เก่อ เนต่อ ลู๊ เบ ฮู ไฮห์ เตียห์ “กั่ว” กั่ว ลอห์ ป่อ เต็ง เที๊ย ป่อ เจห์ กั่ว ไฮห์ เตรา เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ ไฮห์ เตียห์ เน๊ สี๊ จ่า ด๊า ณี เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ เที้ย เต๊ ไฮห์ เตียห์

“อี๊ ตัว เตา เป๊ ตูห์ นาห์ อี๊ มั๊ว ไฟ๊ อี๊ เลงห์ อี๊ ตูห์ เล่อ เตี่ย สีห์ เฒ่ง ฉั่ว อี๊ ตูห์ อี๊ ณีห์ เป๊า มั๊ว เตรา เล้ง ตีห์” เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ เที้ย ลี เตา ท่อ กั่ว ป๊า มั๊ว เป๊ ตูห์ นาห์ ลอห์ ไฟ๊ เตรา อ๊อ ตูห์ เจห์ เน่กอ ไฮห์ เตียห์

“ตูห์ ตี้ เลาห์ ก้อ ป๊า มั๊ว เป๊ ตูห์ นาห์ จ้อ ลอห์ ไฟ๊ เตรา อี๊ เจห์ กั่ว เที้ย ไฮ เตียห์ อัว ลี นอ เจีย มั๊ว อี๊ ตูห์ ไฟ๊ เตรา เต็ง ฮอห์ อี๊ ตูห์ เตรา ป่อ เจห์ มั๊ว อี๊ ตูห์ เตรา กู่ ซี๊ เจห์ เต็ง เที๊ย ป่อ เที้ย มั๊ว อี๊ ตูห์ นาห์ เตรา กั่ว เล่อ เจห์ กั่ว นขา ตูห์ นาห์ มูห์ เฒ่ เล่อ เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ ซ่า เตา ไฮห์ เตียห์ เนก่อ ยอห์ อ๊อ ตูห์ คี๊ๆ มูห์ ตัว เตา นาห์ ลอห์ อัว ลี จาห์ กั่ว ฮอ เตา อี๊ ตูห์ นาห์ นขา มูห์ เฒ่ เล่อ เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ ซ่า เตา อี๊ ย่า เนกาห์ ลี เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ ไฮห์ เตียห์

“อัว ลี จาห์ อี๊ ฮอ ณีห์ มั๊ว ตูห์ นาห์ จ้อ ลอห์ ไฟ๊ อี๊ เลงห์ อี๊ นตร๊า” เต็ง เที๊ย ป่อ เนก่อ ซ่า เตา เจห์ ตี๊ ลีห์ เล่อ

ยช้า ด๊า เนงห์ นอ ไฮห์ เตียห์ เนงห์ ณีห์ มั๊ว เก่ เก่อ เจห์ เตราห์ ลัวห์ ดาห์ เนศียห์ น้อ

1-16 คนไร้การศึกษา

กาลครั้งหนึ่งมีเพื่อนสองคนไปยิงหนูในป่าเพื่อนอีกคนหนึ่งมีชื่อว่า “เต๋ง” ส่วนอีกคนหนึ่งมีชื่อว่า “ป๋อ”เต้งกับป๋อยิงนกได้สามตัว หลังจากนั้นแต๋งกับป๋อก็กลับมาถึงกลางทางทั้งสองก็เอาหนูมาแบ่งกัน เต๋งกับป๋อได้แบ่งหนูกันคนละตัวแต่ว่ายังเหลืออยู่อีกหนึ่งตัวไม่รู้ว่าจะแบ่งให้ใครดี เต๋งกับป๋อก็เลยได้เถียงกัน ขณะที่เขาทั้งสองยังเถียงกันนั้น ได้มีชายคนหนึ่งเป็นคนที่มีการศึกษา ชายคนนั้นมีชื่อว่า “กั่ว”กั่วเดินผ่านมาเจอเข้าพอดีก็เลยถามว่า

“เจ้าสองคนกำลังถกเถียงเรื่องอะไรกัน” เต๋งกับป๋อก็เลยตอบว่า “เราไปยิงหนูมาได้สามตัวและเราก็เอาหนูนั้นมาแบ่งให้กันคนละตัว แต่ว่ามันก็ยังเหลืออยู่หนึ่งตัวไม่รู้ว่าจะแบ่งอย่างไรดี ดังนั้นเต๋งกับป๋อก็เลยขอร้องให้กั่วช่วยแบ่งให้หน่อย กั่วก็เลยก็ตอบว่า

“ได้ ถ้ามีหนูอยู่สามตัวหนึ่งตัวก็แบ่งให้เต๋งหนึ่งและก็แบ่งให้ป๋อหนึ่งตัว ส่วนไอ้ตัวที่เหลือก็แบ่งให้ฉันสิ”

เต๋งกับป๋อก็เลยแบ่งหนูหนึ่งตัวให้กั่วไป หลังจากที่กั่วได้หนูไปแล้วนั้นเต๋งกับป๋อก็คิดได้ว่า

“เราสองคนเป็นคนไปยิงหนูมา แล้วทำไมกั่วต้องได้หนูไปหนึ่งตัวด้วย” เมื่อเต๋งกับป๋อคิดได้พร้อมกันแล้วก็เลยพูดออกมาว่า

“เราน่าจะเอาหนูมาแบ่งกันคนละครึ่งกันถึงจะถูก” เมื่อเต๋งกับป๋อคิดได้ดังนั้นก็สายไปแล้ว

ดังนั้นนิทานเรื่องนี้ได้สอนเราให้รู้ว่าถ้าเราไม่มีการศึกษา เราก็จะถูกคนอื่นหลอกกินไปฟรี ๆ

1-17 ปลีห์ ต่อ ไข๊

ป๊วห์ เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ตูห์ ป้อ ไข๊ ดู๊ จ้อ อี๊ ป๊า เมญั่วไข๊ มูห์ เนทริ๋ย น้อ ต่อ ฮ๋า ฟ๊า. เท่า ป้อไข๊ ต๊าต่อ เนทรั๊งๆ ก๊า เตรา จ๋อ เมญั่ว น้อ. อัว จาห์ ฮน๋อ เค๊า นตร๋อๆ ส๊านตร๋า ตั้ว. ป้อไข๊ เนฌีย มูห์ อัว จาห์ ป่อ อี๊ ตูห์ ปลีห์ ไส้ๆ ต๊า ต่อ ลอห์ ญาห์ๆ ยั๋วต่อ ป้อ ไข๊ จ๋อ เมญั่ว. ป้อไข๊ เที้ย ไฮห์ เตียห์

“ปลีห์ ก้อ ลอห์ อัว ด๊า ฌี เนต่อ กอ” ปลีห์ เต๊ เตียห์

“กู๋ ฌีห์ เตา น้อ ด๊า ฌี ลอห์ เตา อ๊อ เป๊ ฮนู๊ เล่อ. กู๋ ไฉ๊ๆ ปล๊าลี ก้อ ป๊วห์ ก่า ก้อ อ้อ ตูห์ เมญั่ว เตรา กู๋ น้อ” ป้อไข๊ เต๊ เตียห์

“ยอห์ ลี เนต๋อ กู๋ น้อ ก้อ อัว เนต้ ฌอ ก้อ ม่า น้อ กู๋ จ๋อ เมญั่ว” ปลีห์ เศ่อ เย่ง . เจห์ ป้อไข๊ เที้ย ทอห์ๆๆๆ ปลีห์ เบ่า ลี จาห์ ลอห์ ฌีห์ เตา ลี. ป้อ ไข๊ เที้ย ซ๋า เตียห์ ยั๋ว อัว ลี จาห์ กู๋ จ๋อ เมญั่ว เที้ย ฌีห์ เตราห์ ปลีห์ น้อ. ญ๊อ ๆ อี๊ เปลียห์ ป้อไข๊ เที้ย ซ๋า เตา ไฮห์เตียห์ ยั๋ว ญู่ อัว ก่อ ปลีห์ ฌีห์ ฆ้อ ป่อ เก๋. ป้อ ไข๊ เที้ย ทอห์ ปลีห์ อ๊อ ส๊า ฆ๋อ มัวห์ ดีห์ ตาห์. อัว เตรา ปลีห์ ฌีห์ ป่อ เก๋ เที๊ย ขั้ว ขีๆๆ. เจห์ ป้อ ไข๊ เที้ย จ้อ จ๋อ เมญั่ว เคี๋ย ลอห์ เฌ๋ เล่อ.

ดวงดาว วรกิจพาณิชย์
ร.ร.แผ่นดินทอง

1-17 แมวป่า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีแม่ไก่สีดำตัวหนึ่งฟักไข่ได้ลูกไก่ตัวน้อยๆประมาณ ๕-๖ ตัว อยู่มาวันหนึ่งมีแมวป่าสีลายๆหนึ่งตัวรูปร่างโตหน้าตาน่าเกลียดน่ากลัวออกมาหากินตามป่าก็ได้มาเจอลูกไก่และแม่ไก่ที่เพิ่งฟักได้ไม่นาน พอแมวป่าได้เห็นลูกไก่ก็เกิดความอยากที่จะกินลูกไก่ให้ได้ เพราะลูกไก่คงจะนุ่มน่ากินมากและคงอร่อยน่าดู ดังนั้นแมวป่าจึงถามแม่ไก่ขึ้นมาว่า

“แม่ไก่เจ้ายอมให้ฉันกินลูกๆของเจ้าไหม เพราะว่าลูกๆของเจ้าคงอร่อยน่าดู” แม่ไก่จึงตอบทันทีว่า

“ได้ซิ เจ้าจะกินลูกๆของข้าก็ได้ แต่ต้องมีข้อแม้แม่ไก่ถาม” แล้วแมวป่าจึงตอบแม่ไก่ว่า “เจ้าจะเอายังไงล่ะ” แม่ไก่ตอบว่า

“เจ้าต้องยอมให้เรากินเจ้าก่อน แล้วเราจะยอมให้เจ้ากินลูกๆของเรา” แมวป่าได้ยินอย่างนั้นก็รีบตอบทันที จากนั้นแม่ไก่ก็ลงมือกินแมวป่าทันทีกินยังไงก็กินไม่ได้เพราะแมวป่าตัวใหญ่กว่าแม่ไก่หลายเท่า ดังนั้นแม่ไก่จึงคิดที่จะหาวิธีใหม่เพื่อจะกินแมวป่าให้ได้ โดยแม่ไก่ได้จิกไปที่ตาของแมวป่าจิกจนตาของแมวป่าบอดหมดทั้งสองข้างจนมองอะไรก็ไม่เห็น หลังจากนั้นแม่ไก่ก็พาลูกไก่หนีเข้าไปในป่าอย่างปลอดภัย

โดย โรงเรียนแผ่นดินทอง

1-18 เนฌห์ ล้อ เนฌห์ เม

ปัวห์ เท่า อู๊ เฮ๋า อี๊ กงห์ ฮ๋า ยชงห์ ล้อ. มั้ว อี๊ ลู๊ ปาห์ เด้ ล้อ เที๊ย ด๋า เฮ๋ง. มั้ว เนฌห์ ล้อ เนฌห์ เมญ๊อ จ๊ง เฮ๋ง ลี. เตี่ย สีห์ มั้ว อี๊ ตูห์ เนฌห์ ล้อ ฉ้า เปลอห์ ญ๊อ เฮ๋า ลู๊ ปาห์ เด้ เน๋อ. นีห์ ยอห์ ตูห์ เนฌห์ ล้อ เที๊ย มั้ว ลู๊ เสี๊ย ลี่ เฮี่ย เฮ๋ง. นีห์ มั๊ว ฒัว ๆ ตูห์ เนฌห์ เม ต่อ น้อ เที๊ย อัว เตรา ก่อ เตราห์ ม๊อ. เตี่ย สีห์ เฮ๋า ลู๊ ปาห์ เด้ เน๋อ เฌ่ง ฉั๋ว อี๊ ตูห์ เนฌห์ เม เม อัวห์ เสี๊ย ยชง เที๊ย มั้ว ฮลี๊ เอ๋ง. มั้ว อี๊ ฮนู๊ ตูห์ เนฌห์ เม เม มูห์ นฉี๊ ตูห์ เนฌห์ ล้อ. ตูห์ เนฌห์ เม ฉี เตา ไนฌ ตูห์ เนฌห์ ล้อ ลี. ตูห์ เนฌห์ ล้อ เที้ย ไฮห์ เตรา ตูห์ เนฌห์ เมไฮห์ เตียห์.

“ก้อ ตูห์ เนฌห์ เม เนต่อ ก้อ ปัว ไนฌ กู๋ เที๊ย.” ตูห์ เนฌห์ เม เต๊ ไฮห์ เตียห์.

“กู๋ ฉีห์ เตาไนฌ ก้อ ตูห์ เนฌ ล้อ เนต่อ ก้อ ลี” เนฌห์ ล้อ ไฮห์ เตียห์

“ก้อ ตูห์ เนฌห์ เม เนต่อ กอ. ก้อ มั้ว ด๊า สี ยชง ก็ เที้ย ฉีห์ ไนฌ กู๋. ก้อ ปัวห์ เป๊า ไฮห์ เตียห์ ตาห์ นตรอ เฮ๋า ลู๊ ปาห์ เด้ นอ กู๋ ยอห์ ตูห์ ล้อ ฉ้า เปลอห์ นอ. ฒัว ๆ ตูห์ เนฌห์ ปั๋ว เล้ง ไนฌ กู๋.” เนฌห์ เม เต๊ ไฮห์ เตียห์.

“เส่อ กู๋ ยอห์ ตูห์ เนฌห์ เม ๆ ซี๊ ลอห์ กู๋ สีห์ เตา เพ่ เตรา เล้ง ตีห์. เที๊ย กู๋ เฌ่ง มั้ว พ้ง ยีห์ จ้ง เฮ๋ง ลี.” อัว เตรา ตูห์ เนฌห์ ล้อ เบา เตอห์ เฮ๋ง. นีห์ เที้ย ลี ยั๋ว มั๊ว ตูห์ เนฌห์ เม ต่อ น้อ. ต่า สี่ เน๋อ มั้ว อี๊ ลู๊ วาห์ ล้อ เฮ๋ง ป๊ง ลอห์ คี๊ เน๋อ เตี่ย สีห์ ตูห์ เนฌห์ เม เคี๋ย ดี่ เล่อ. วี่ ไฮห์ เตีย นีห์ ล้อ ๆ ฉีห์ มั้ว อี๊ ลู๊ ค๋อ อั๋ว เฮ่า นีห์. เท่า เน๋อ ตูห์ เนฌห์ ล้อ ม่า ลี เป๊า เตียห์. เนฌห์ เม ลอห์ เย้ง มั้ว อี๊ ฒอ ยชง เที๊ย. ตูห์ เนฌห์ ล้อ ตู เสี๊ย อัว นีห์ ล้อ ๆ นีห์ เที้ย สีห์ ดี่. เตี่ย สีห์ ตู เนฌห์ เม นีห์ กู้ ยชง เสี๊ย เที๊ย เศาห์ เสี๊ย อัวห์ นีห์ ยูห์ ลอห์ เม ๆ นีห์ เที้ย ดี่ เล่อ.

1-18 หน่วยสัตว์น้ำ

ในป่าแห่งหนึ่งมีบึงที่กว้างใหญ่ มีปลาเล็ก ปลาน้อยอาศัยอยู่ในบึงมากมาย แต่มีปลาใหญ่ตัวหนึ่งที่เกเรมากๆและมีนิสัยชอบรังแกปลาตัวเล็ก วันหนึ่งปล่าใหญ่ไปเจอปลาเล็กตัวหนึ่งแต่ดูเหมือน ปลาเล็กจะไม่มีท่าทีที่จะกลัวปลาตัวใหญ่เลย ปลาตัวใหญ่เลยถามว่า

“เจ้าปลาตัวเล็กเจ้ามีอะไรดีหรือ? เจ้าถึงได้ไม่กลัวข้าเลย เจ้ารู้ไหมว่าที่นี่ข้าใหญ่ที่สุด ใครๆก็กลัวข้าทั้งนั้น.” ปลาตัวเล็กจึงตอบว่า.

“ถึงแม้ว่าข้าจะตัวเล็กแต่ข้าก็นิสัยดีไม่ได้เที่ยวไปรังแกใครแถมข้าก็ยังมีเพื่อนมากมาย ไม่เหมือนเจ้าที่ไม่มีใครชอบเจ้าเลย” เมื่อปลาตัวใหญ่ได้ฟังเช่นนั้นเจ้าปลาตัวใหญ่โมโหมาก และกำลังจะกินปลาตัวเล็ก ทันใดนั้นก็มีแหตกลงมาครอบปลาทั้งสองตัว แต่ปลาตัวเล็กสามารถหนีรอดรูแหออกมาได้ส่วนปลาตัวใหญ่นั้นหนีไม่รอดเพราะตัวใหญ่เกินไป ปลาตัวใหญ่รู้สึกเสียใจที่เกิดมาตัวใหญ่เกินไปจึงต้องมาตายแบบนี้ ส่วนปลาตัวเล็กดีใจที่ตัวเองเกิดมาตัวเล็กจึงหนีออกมาได้.

ผู้แต่ง ปรียานุช แซม้า ร.ร.บ้านห้วยคุ

2-1 หน่วย ขยะ (คี๊ เญี๊ย ตู เสี๊ย)

เท่า อู๊ มั้ว เป๊ ตูห์ เม ญั่ว ตู๊ เล่อ ลู๊ เบ ฮู ไฮ เตียห์ ตู๊ เก๊ง, ตู๊ ปลีห์, เที๊ย ตู๊ นา เล่อ ยอห์ พ้ง ยีห์ยชง เฮ่ง มั้ว อี๊ ฮน๊ง เลอ มูห์ ยั่ว เตา ข๊อ น่ง ลอห์ น้อ. เท่า เล่อ น้อ ตาห์ ตู๊ นา เที๊ย ตู๊ ปลีห์ เนก่อ นขา ลู๊ เปล๊า ฮน๊า ข๊อ น่ง มูห์ ป๋อ เฮ่า เต๊อ คี๊ เญี๊ย. ฮอห์ ตู๊ เก๊ง เจห์ เจีย ลี มั๊ว เปล๊า ข๊อ น่ง ป๋อ เฌห์ เนต่อ เก่ เจห์ อี๊ เปลียห์ อัว จาห์ นีห์ เพ้ง ฮน๋อ เล้ง ตีห์ เจ่ นีห์ เล่อ ข๊า. เจห์ นีห์ เที๊ย นงห์ ตู๊ ปลีห์, เที๊ย ตู๊ นา เตียห์.

“เน๊ ปั๊วห์ เตา เจ่ กู๋”? เจห์ อ๊อ ตูห์ เต๊ เตียห์

“อี๊ ฌีห์ เตา เจ่ ก้อ เนฉ ก้อ ล่า อัว สั๊ว ส๊า ซี๊. เจห์ ต่า ซี่ เนต๋อ นีห์ เที๊ย ตีห์ เนฌีย นตร่า ข๊า อัว จาห์ นีห์ ป่อ ลู๊ เปล๊า ข๊อ น่ง อัวห์ นีห์ มั๊ว ป๋อ เฌห์ เจ่า นีห์ ข๊า เจ่ นีห์ เตีย ห์

“ก้อ มั๊ว กู๋ ป๋อ เฌห์ เนต่อ เก่ อัว ด๊า ฌี ฌ่า นตู้ ลอห์ นาห์ นตู๊ กู๋ นอ ๆ กู๋ ก้อ ปั๊วห์ เป๊า.” เจห์ นีห์ เที๊ย เต๊ เตียห์

“ก้อ ฌีห์ ฒ๊อ เจ่ กู่ เล่อ กู๋ ม่า ลี เคอห์ ก้อ มูห์ เตรา เฮ่า เต๊อ คี๊ เญี๊ย” เจห์ ลู๊ เปล๊า ข๊อ น่ง เที๊ย ลี ยชง ๆ เสี๊ย เที๊ย อัว ตู๊ เก๊ง เฌาห์. เจห์ เล่อ เที๊ย ลี ยชง ๆ เสี๊ย เที๊ย สี๊ เค่อ มูห์ เฌ๋ ลัวห์ นฒี เล่อ

2-1 หน่วยขยะ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีเด็กผู้ชายสามคนพวกเขาเป็นเพื่อนรักกันมากแต่ละคนมีชื่อดังนี้ เด็กชายเก๊ง เด็กชายปี และ เด็กชายนา อยู่มาวันหนึ่งพวกเขา สามคนไปซื้อขนมกินเสร็จเด็กชายนากับเด็กชายปีก็นำถุงขนมไปทิ้งลงในถังขยะส่วนเด็กชายปีทิ้งลงข้างทางแล้วทั้งสามคนก็เดินจากไปขณะที่ทั้งสามคนกำลังเดินคุยกันมาตามทางเด็กชายปีก็ได้ยินเสียงคล้ายๆมีคนด่าเด็กชายปีเด็กชายป๊จึงถามเด็กชายเก๊งและเด็กชายนาว่าเธอสองคนได้ด่าฉันหรือเปล่าทั้งสองตอบว่าเปล่าแล้วเด็กทั้งสามคนจึงหันไปมองข้างหลังแล้วทั้งสามคนก็เห็นถุงขนมที่เด็กชายปีทิ้งไว้ข้างทางเดินตามหลังพวกเขาทั้งสามแล้วก็ด่าเด็กชายปีว่า

“เธอทิ้งฉันไว้ข้างทางทำไมเธอรู้ไหมว่าเวลาที่ฝนตกลงมาฉันก็เปียกฝนหมดและฉันก็หนาวด้วย” เมื่อเด็กชายปีได้ยินเช่นนั้นจึงตอบว่า

“เธอไม่ต้องด่าฉันแล้วนะเดี๋ยวฉันจะเก็บเธอไปทิ้งที่ถังขยะ”แล้วเด็กชายปีก็เก็บถุงขนมไปทิ้งลงในถังขยะแล้วทั้งสามคนจึงกอดคอกันเดินกลับบ้านอย่างมีความสุข

ผู้แต่ง พิมพ์ชนก แซ่ฟ้า ร.ร.แผ่นดินทอง

2-2 เนงห์ฺ่าเค่

เท่า อู๊ มั้ว เปล๊า ตูห์ มี ญั่ว เยาห์ เล่อ ยอห์ พ้ง ยืห์ สี๊ ฮลู๊ เฮ่ง เปล๊า เลงห์ อัวห์ไฮห์ ศอห์ นอ มั้ว ฮน๊ง ญงห์ ยี่ ษง ซื๊. เล่อ มั่ว ลู๊ เบ ฮู เตียห์ ป๊อ เยช๊ ตู๊ ลีห์ ไม่ ลีห์ เล่อ เป๊ เลงห์ นอ ยอห์ เนงห์ เสี๊ย ยชง เที๊ย เญี่ย ป๊า พ้ง ยืห์ ฮอห์ ตู๊ น๊า ยอห์ ตี๊ เนงห์ เญี่ย เศ๊ง ค่ง เฮ่ง เที๊ย เญี่ย อัว ตู๊ ส๊า. มั้ว อี๊ ฮน๊ง เล่อ เป๊ เลงห์ เตา นขา จ่อ ค่ง อัว สี อัวห์ เล่อ เนี่ย เที๊ย ศี่ ยั่ว ลอห์ ตั้ว เย่า ตู๊ น๊า มูห์ นตรอห์ เล่อ อัว สี เล่อ เที้ย นงห์ ตู๊ น๊า เตียห์ ก้อ ป๊วห์ ค่ง ฮน๊ง นอ เป๊ มูห์ อัว สี ก้อ ไส๊ เส๊ เป๊ จ่อ ค่ง อัว สี มาห์ เนตา ฉ้า ตู๊ น๊า เที้ย ป่อ จ่อ ค่ง อัว สี อัว จาห์ ยั่ว ยชง เนก้า อัว ลั้ว ลี. นืห์ ซ่า เตา เฮ่ง นืห์ เที้ย ลี นตรอห์ เล่อ มูห์ อัว สี. เล่อ อัว สี อี๊ เปลียห์ เล่อ ฌีห์ นจอ ข๊า ตู๊ น๊า อี๊ สี้ เญียห์ อี๊ ย่า ค่ง เนฌอห์ ฮน๊า ตรีห์ เท่า ฮน๊า ตรีห์ ปู๋ ตาห์ เจห์ ตู๊ น๊า เที้ย ไฮห์ เตรา เล่อ เตียห์ กู๋ ฌีห์ ซ่า อัว สี เล่อ เป๊ มูห์ เฌ่ ลี่ ฮนู๊ ม่า ตั้ว อัว สี ดัว. ตู๊ น๊า ไฮห์ ลี เนต่อ เล่อ เที้ย ลี ไส๊ เล่อ จ่อ ค่ง อัว สี เส๊ ญ๊อ ป๊วห์ฒัว อัว จาห์ จ่อ ค่ง อัว สี ปล้อ ตาห์ เล่อ เล่อ เที้ย ลี ไส๊ เนต่อ ตู๊ น๊า ฮน๊า ตรีห์ เที้ย ป่อ ค่ง อัว สีเล่อ เที้ย หเป๊า เตียห์ ยอห์ นืห์ เญียห์ เล่อ. ศี้ เท่า เนต่อ ลอห์ เล่อ เที้ย ฌีห์ มั้ว เนงห์ นตรอห์ นืห์ อัว สี ลี เล่อ.

2-2 ชอบแย่งของเพื่อน

นานมาแล้วครั้งหนึ่ง มีเด็กอยู่ 4 คนรักกันมากพวกเขาทั้งสี่มีอายุเพียง 8 ขวบ คนแรกชื่อสมชาย ชาลี มานี เป็นคนรักเพื่อนมาก.มานะเป็นคนเกเรชอบแกล้งเพื่อนชอบแย่งของและขโมยของของเพื่อนยามเพื่อนเผลอ อยู่มาวันหนึ่งสมชาย ชาลีและมานีได้นำของเล่นของพวกเขาที่พ่อและแม่ซื้อมาให้พวกเขาก็เลยมาชวนมานะว่าวันนี้มานะว่างไหม ถ้าว่างพวกเขาจะชวนมานะไปเล่นด้วย ตอนนี้พวกเราสามคนมีของเล่นมากมายเลย พอพวกเขาพูดเสร็จ มานะก็หันมาดูของเล่นของพวกเขาอย่างน่าสนใจมานะเลยคิดวางแผนที่จะเอาของเล่นของพวกเขาทั้งสาม มาเป็นของมานะหลังจากนั้นก็ตอบว่าตกลงว่าได้วันนี้ฉันจะไปเล่นกับพวกเธอ หลังจากนั้นพวกเขาก็เดินไปเล่นหลังบ้านของมานะเล่นไปเล่นมาเขาสามคนก็เริ่มสนุก เลยเผลอกับการเล่น มานะกำลังจ้องมองของเล่น มานะค่อยๆหยิบทีละชิ้นใส่กระเป๋ากางเกง.หลังจากหยิบได้เยอะพอสมควรมานะก็บอกกับพวกสมชายว่า.เราไม่เล่นแล้วพวกเธอกลับบ้านไปก่อนเอาไว้วันหน้าค่อยมาเล่นกันใหม่นะ หลังจากพูดจบพวกสมชายก็เลยดูของเล่นของพวกเขา เอ๊ะทำไมของเล่นเหลือน้อยจัง เมื่อตะกี้นี้ยังมีเยอะอยู่มันหายไปไหนหมด ทั้งสามก็เลยคิดว่าต้องเป็นนายมานะแน่นอน พวกสมชายเลยพูดว่ามานะนายเองหรอที่เอาของเล่นของเราไป มานะตอบว่าเปล่านะของเล่นนี้เมื่อเช้าพ่อและแม่เพิ่งซื้อให้ พวกเขาทั้งสามเลยรู้ว่ามานะเป็นคนขโมยของเล่นไป หลังจากนั้นเพื่อนก็ไม่เล่นกับมานะ มานะเหงามาก จึงไปขอโทษเพื่อนๆ โดยการเอาของที่ขโมยได้ไปคืนและขอสัญญาว่าจะไม่หยิบของๆเพื่อนๆอีก เพื่อนๆก็เลยกลับมาเล่นกับมานะ มานะและเพื่อนๆมีความสุขกันมาก เพราะทุกคนรักกัน ไม่ทะเลาะกัน และให้อภัยกัน

2-3 ออห์

มั้ว อี๊ ตูห์ ป้อ ออห์ จ้อ ฌี๊ ตูห์ เมญั่ว ออห์ มั้ว อี๊ ตูห์ เม ญั่ว ออห์ เด๊อ เม ตูห์ ป้อ ออห์ ฮลู๊ เฮ๋ง ฌีห์ ปู๊ ตูห์ เมญั่ว ออห์ เด๊อ มูห์ เก๋ ลี. ตูห์ ป้อ ออห์ เที้ย มั๊ว ตูห์ เมญั่ว ออห์ เด๊อ เอ๋ เตร๋อ เนต่อ นตร๊า เข่า อี๊ ศี๋ ซี๊. มั้ว อี๊ ฮน๊ง ตูห์ เม ญั่ว ออห์ เด๊อ เม เศ่อ ม๊อ ๆ ตูห์ ป้อ ออห์ เศ่อ จ้อ ตูห์ เมญั่ว ออห์ เด๊อ เม มูห์ เนทรี๋ย กีห์ ฉั้ว. กีห์ ฉั้ว ไฮห์ เตียห์ ตูห์ เมญั่ว ออห์ เด๊อ ฌีห์ เตา เข่า มูห์ เก๋ ลี นีห์ เที้ย ลี เขาห์ ๆ ยชอห์ ยั๋ว ญู่ เจีย ตูห์ เม ญั่ว ออห์ เด๊อ มูห์ เก๋ เที๊ย เที้ย มั้ว ยชอห์. เท่า ลอห์ ศอห์ เฌ๋ ตูห์ ป้อ ออห์ เที้ย เจีย ตูห์ เม ญั่ว ออห์ เด๊อ เม มูห์ เก๋ อี๊ เลงห์. ศี้ เท่า เนต๋อ ลอห์ ตูห์ เม ญั่ว ออห์ เด๊อ เที้ย มูห์ เตาห์ เก๋ เที๊ย มั้ว ยชอห์ เล่อ เล๋อ เส๋อ เดอห์ ยชง เสี๊ย เกอห์. ตูห์ เม ญั่ว ออห์ เด๊อ เที้ย เตรอห์ ตูห์ ป้อ ออห์ เที๊ย จ๋อ เมญั่ว ออห์ ล้อ มูห์ ดา เด้น นตร่า กี้ ฮา เล่อ.

2-3 เป็ด

แม่เป็ดตัวหนึ่งมีลูกอยู่ 5 ตัวแม่เป็ดรักลูกเป็ดตัวเล็กมากจึงให้ลูกเป็ดตัวเล็กขี่หลังแม่เป็ดทุกวันไม่ให้ลูกเป็ดเดิน ลูกเป็ดจึงเดินไม่เก่งลูกเป็ดน้อยจึงเดินตามพี่ๆไม่ทันอยู่มาวันหนึ่งลูกเป็ดไม่สบาย ร่างกายอ่อนแอแม่เป็ดจึงพาลูกเป็ดน้อยไปหาหมอ หมอบอกว่าลูกเป็ดร่างกายอ่อนแอมากเนื่องจากไม่ได้ออกกำลังกายควรให้ลูกเป็ดพักผ่อนให้มากๆและให้เดินเองบ้างจะได้แข็งแรงหลังจากลูกเป็ดหายดีแล้วลูกเป็ดจึงเดินเองไม่ขี่หลังแม่ลูกเป็ดจึงมีร่างกายที่แข็งแรงไม่เจ็บป่วยอีก ทำให้ลูกเป็ดรู้ว่าต้องออกกำลังกายจะได้แข็งแรง

2-4 ข๊งลงเค้อลอห์เฌ่

ป๊วห์ เท่า อู๊ ฮม๊ง อัว เต๊ เต้ ข๊ง ลง เค้อ ไฮห์ ลูห์ เที๊ย นีห์ เค้อ ลอห์ นีห์ เฌ่. ฮม๊ง ฌัวห์ ยอห์ มูห์ ลั้ว เต๊ ด๊อ นตร้อ เที๊ย จอห์ ซื๊ เจห์ ศอห์ ไจ้ ข๊ง ลง เสี่ย เจห์ ฌีห์ ไฮห์ ดี๊ เต๊า ป๊อ กีห์ เบ้ล ป๊ว เล้ง เค้อ เญียห์ ลอห์ เญียห์ เฌ่. มั้ว อ๊อ เนี่ย ศี่ เนก๋อ มูห์ ลั้ว เตา อี๊ ไดห์ เต๊ เจห์ เนก๋อ เที้ย มูห์ จอห์ เบล้ เที้ย นขา น๊ง ดี๊ น๊ง เต๊า มูห์ จอห์. มั้ว อี๊ ฮน๊ง ศอห์ ไจ้ ข๊ง ลง เสี่ย ข๊ง ลง เที้ย ลอห์ เฌ่ เจห์ ลอห์ ศอห์ เฌ่ ข๊ง ลง ฮู ก่อ เฒ่ ฒ่อ ตร้ง อ๊อ เนี่ย ศี่ ตู๊ ตู๊ เนกงห์ ปี เส่า ค้า ฌีห์ ก่า เส๋อ ลอห์ เฒ่ ฒ่อ ตร้ง อ๊อ เนี่ย ศี่ เค่อ เต๊ ไฮห์ เตียห์ เน้ ก๋า ฌี้ ญ๊อ ตี้ ยี่ ต่อ เต๊. เท่า ตีห์ เป๊ ยั๋ว น้อ อี๊ เกอห์ เป๊ ม่า ตั้ว เอ๋ อี๊ เกอห์ เป๊ ยั๋ว น้อ อี๊ ฮน๊า เป๊ ม่า ตั้ว เอ๋ อี๊ ฮน๊า ซื๊. เจห์ เที้ย อัว เนตรา ข๊ง ลง ตู ตู เสี๊ย เฮ๋ง. ข๊ง ลง เที้ย ลี ตร๋อ ข๊า มูห์ ญ๊อ ต่อ เต๊ เล่อ. ศี้ เท่า เนต๋อ ลอห์ ข๊ง ลง เที้ย ฌีห์ ลอห์ เฌ่ เล่อ เนี้ย ฮน๊ง นอ เป๊ เที้ย ลี มูห์ เอ๋ ข๊ง ลง ต่อ เต๊ ลอห์ น้อ ซื๊.

2-4 นิทานเรื่อง พืชไร่ พืชสวน

เมื่อ อดีต พืชไร่ พืชสวน สามารถกลับบ้านได้เอง โดยมนุษย์ไม่ต้องไปเก็บเกี่ยว เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว พืชไร่พืชสวนก็สามารถกลับเข้ายุ้งฉางได้เอง ให้มนุษย์ได้กินอย่างสบาย

อยู่มาวันหนึ่ง มีสองสามีภรรยา มีนิสัยขี้เกียจมาก เอาแต่นอน เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว พืชไร่ พืชสวนก็ชวนกันกลับมาถึงบ้าน แล้วเรียกให้ สองสามี ภรรยา มาเปิดประตู แต่สองสามีภรรยาไม่ยอมมาเปิดประตู แล้วยังด่า พืชไร่ พืชสวน ให้กลับไปอยู่ไร่เหมือนเดิม เมื่อไหร่ เราต้องการค่อยไปแบกพวกเจ้ามาเอง พืชไร่ พืชสวน รู้สึกเสียใจมาก เลยกลับไปอยู่ไร่ตามเดิม หลังจากนั้นมา เมื่อไหร่เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว มนุษย์เราก็เลยต้องไปทำการเก็บเกี่ยว พืชไร่ พืชสวนเอง

2-5 ตู๊ปลีห์เที๊ยตู๊ฮมา

เท่า อู๊ มั้ว อ๊อ ตูห์ พ้ง ยีห์. ญ๊อ เตรา เนต่อ ลู๊ ตรั๊ง พูห์ เนบี๊ย. อี๊ ตูห์ พ้ง ยีห์ ฮูไฮห์ เตียห์ ตู๊ ปลีห์ นีห์ ยชอห์ อี๊ ตูห์ เนงห์ ล้อ เด็อ เสี๊ย ยชง เนตราห์ เฮ๋ง อ่อห์ อี๊ ตูห์ ฮู ไฮห์ เตียห์ ตู๊. ฮมา นีห์ ยชอห์ เนงห์ ยัวห์ มัว จาห์ เฮ๋ง มั้ว อี๊ ฮนู๊ ตู๊ ปลีห์ เที๊ย ตู๊ ฮมา เนก่อ มูห์ ไล้ ฮ๋า ยชง เนก๋อ มูห์ ป่อ อี๊ ป๊า เมญั่ว ฌ๋อ ญ๋อ เตรา เป่ อี๊ ลู๊ ข๊า ฌัวห์.

เจห์ ตู๊ ฮมา นีห์ ไนฉๆ เจห์ นีห์ เที้ย ลี ไฮห์ เตรา ตู๊ ปลีห์ ไฮห์ เตียห์ อี๊ เศี๋ย มูห์ เฌ๋ ฌ๋า อี๊ เปลียห์ ตูห์ เม่า ญ๋อ ลอห์ เจห์ ตูห์ เม่า ฌ๋อ ยั๋ว มั้ว อี๊ ต่อ ตู๊ฮมา ไฮห์ ตาห์ เจห์ ตู๊ฮมา เศ่อ เศี๋ย ลอห์ เฌ๋ เล่อ. ฮอห์ ตู๊ปลีห์ เจห์ นีห์ มูห์ เนทรี๋ย เชอ เน ก่า เล่อ. เจห์ ต๋า ลู๊ ไจ้ ฮนู๊ ปัง เจห์ ตูห์ เม่า ฌ๋อ ลอห์ ตู๊ปลีห์ เน ฌีย ตูห์ เม่า ฌ๋อ ลอห์ นา ฮ๋า อัว จาห์ ตูห์ เม่า ญ๋อ กี๋ ตู๊ฮมา ลอห์ เตรา เป๊ ข๊า ฌัวห์ ตู๊ปลีห์ ป่อ ตู๊ปลีห์ ม๊อ เสี๊ย เฮ๋ง ตู๊ ปลีห์ เที้ย ลี มั้ว ตร่า พ่อ ลอห์ นตา เตา เกียห์ เตรา เม่า ฌ๋อ จ้า ด๊า ตู๊ปลีห์ มั๊ว เม่า ญ๋อ ตัว ตัวห์ เล่อ เจห์ ตู๊ปลีห์ นีห์ มูห์ มั๊ว เม่า ญ๋อ จ๋อ เม ญั่ว ฌ๋อ ตัว ตัวห์ เล่อ เที๊ย เจห์ ตู๊ปลีห์ เที้ย ลี เศี๋ย ลอห์ มูห์ เฌ๋ เล่อ.

2-5 ปลีกับฮมา

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเพื่อน 2 คน อาศัยอยู่ในหมู่บ้านภูเบี้ย เพื่อนคนหนึ่งชื่อว่า ปลี มีรูปร่างใหญ่โต ส่วนเพื่อนอีกคนชื่อว่า ฮมา ฮมามีรูปร่างผอม วันหนึ่งปลีกับฮมาไปเที่ยวป่า ปลีกับฮมาไปเจอลูกเสืออยู่ในถ้ำ ฮมาเห็นแล้วกลัวตกใจมาก ฮมาบอกกับปลีว่าให้เราหนีกลับบ้านเดี๋ยวแม่เสือกับมาเจอ แม่เสือจะกัดเรา พอฮมาพูดเสร็จแล้ว ฮมาก็เลยวิ่งหนีกลับมาก่อน ส่วนปลีนั้นไปหาที่หลบซ่อน พอเวลาตะวันใกล้ตกดิน แม่เสือก็กลับมา ปลีเห็นแม่เสือคาบฮมามาด้วย ปลีรู้สึกคับแค้นใจมาก ปลีก็เลยเอาปืนยิงแม่เสือตาย ปลีก็เลยฆ่าลูกเสือทั้งหมดตายไปด้วย จากนั้นปลีก็เลยกลับบ้าน

2-6 เลี๊ยเลาห์เที๊ยเมญั่วเลี๊ย

เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ตูห์ เลี๊ย เลาห์ เที๊ย อี๊ ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย. เจห์ ญ๊อ ญ๊อ มั้ว อี๊ ฮนู๊ ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย เที้ย มูห์ ญ๊อ อัว สี เตรา เนต่อ อี๊ ลู๊ ปาห์ เด้ ล้อ ล้อ เที๊ย ยชง อัว สี เฮ๋ง เตี่ย สีห์ มั้ว อี๊ ตูห์ น๊า ปลีห์ ไฮ้ ล้อ เฮ๋ง ญ๊อ เนต่อ ลู๊ ปาห์ เด้. ญ๊อ มั้ว อี๊ ฮนู๊ ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย ยั๋ว ตร๋อ มูห์ อัว สี ดัว. เจห์ เยอห์ เลี๊ย เลาห์ ไฮห์ เตรา ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย ไฮห์ เตียห์. ฌีห์ ฌ๊อ มูห์ เตรา ฌ๋อ เนต่อ ลู๊ ปาห์ เด้ เนต๋อ มั้ว อี๊ ตูห์ น๊า ปลีห์ ไฮ้ ล้อ เฮ๋ง ญ๊อ เฮ๋า ลู๊ ปาห์ เด้. ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย ฌีห์ เนฌงห์ นีห์ เศ่อ เจีย ลี มูห์ อัว สี เล่อ. ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย เนจ มูห์ ญ๊อ เส่า ตูห์ เจห์ นตง เจห์ นีห์ ฌีห์ นจอ ข๊า เยอห์ เลี๊ย เลาห์ จ๋อ ลูห์ เล่อ. เจห์ ตูห์ น๊า ปลีห์ ไฮ้ เที้ย ลี ม๊า ม่า นก่าห์ ลอห์ มั๊ว ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย นขอห์ เกียห์ มูห์ เฮ่า ปล๊า เล่อ. เท่า เนต๋อ ตูห์ เม ญั่ว เลี๊ย ม่า ลี นจอ ศอห์ ตูห์ เลี๊ย เลาห์ จ๋อ ลูห์ อัว เตา เฒีย นีห์ เตี่ย สีห์ ตี๊ ลีห์ เล่อ.

2-6 เรื่องเจ้าลิงน้อยไม่เชื่อฟัง

เจ้าลิงน้อยอาศัยอยู่กับพ่อลิงในป่าแห่งหนึ่ง. ป่าแห่งนี้มีแอ่งน้ำใหญ่อยู่ใกล้ใกล้ที่ป่าแห่งนี้ ลิงน้อยนิสัยดื้อไม่ชอบเชื่อฟังพ่อ อยู่มาวันหนึ่งพ่อลิงไปหาอาหารในป่าได้บอกกับลูกว่า

“เจ้าไม่ต้องไปเล่นน้ำในแอ่งน้ำนั้นน เพราะมันอันตรายมาก” แต่แล้วเจ้าลิงน้อยไม่เชื่อฟังจึงแอบไปเล่นน้ำ ในขณะที่พ่อไม่อยู่ ลิงน้อยเล่นน้ำอย่างสนุกมากจนเพลินทันใดนั้นมี จระเข้ตัวใหญ่ว่ายน้ำเข้ามาหาเจ้าลิงน้อย มันตกใจมากจึงร้องไห้เสียงดัง จนพ่อลิงต้องรีบวิ่งเข้ามาช่วย พ่อลิงเสียใจมาก เจ้าลิงน้อยก็เสียใจที่ไม่เชื่อฟังและได้สัญญา ว่าจะไม่ทำอีก พ่อลิงดีใจมากจึงพาลูกลิงกลับบ้านอย่างมีความสุข

2-7 เนก้า เสง

เนก้า เสง ยอห์ อี๊ ตูห์ เม ญั่ว อัวห์ ฌีห์ มั้ว เนี่ย เท่า เม เม ลอห์ เล่อ เนก้า เสง เนี่ย ยูห์ เตา เนก้า เสง อี๊ เลงห์ ซี๊ เจห์ นีห์ ตัวห์ เล่อ เฌห์ เนก้า เสง นวอห์ ศี่ นญ๊อ เนก้า เสง ศี่ ยช่อ เนก้า เสง เตา ฌี๊ ลู๊ ษง เนก้า เสง ศี่ คอ เสี๊ย เฮ่ง นีห์ เที้ย มูห์ ยั่ว เตา. อี๊ ตูห์ ป้อ เนี่ย ลอห์ นขอห์ นีห์ นญ๊อ เตี่ย สีห์ นีห์ ฌีห์ ฮลู๊ เนก้า เสง ลี ศอห์ อี๊ ษงห์ เฉี๊ย ลอห์ นีห์ เย้ง ฌีห์ เซอห์ เค๊อ เน จอห์ เตรา เนก้า เสง ลี เนก้า เสง ฌี มั้ว เนี่ย ตู เนก้า เสงๆ จ่อ เปล้า เฮา มาห์ นฒ่อ นฒ่อ เฮ่ง ลี ข่อน ฌีห์ ลอห์ มั้วๆ นฌีห์ เที๊ย ฮน่า เค๊อ เน จอห์ ขู๊ ปู๊ ซี๊. เนก้า เสง เนี่ย เฉี๊ย ฌีห์ ฮลู๊ เนก้า เสง มั๊ว เนก้า เสง ยั่ว อัว เฆ่ ฒัว เฒีย ย่า ลี เท่า เนก้า เสง มั้ว 15 ษง เนก้า เสง เตา มูห์ เย่า ตู เจ่ เที๊ย เย่า อัว ป้า เนต๊า เนก้า เสง เที๊ย อัว เตา อี๊ เจ ป้า เนต๊า อัวห์ ยชง เนก้า เฮ่ง เจีย ตอห์ น้อ เป๊ เจาห์ ต่า สี่ นอ. ตี๊ อัวห์ ยั่ว ศอห์ เปี เจาห์. เนก้า เสง เที้ย เตรา เสี๊ย นฌอ มูห์ มั้ว ข้ง ลง ลอห์ เฌ่ ตาห์ ศอห์ ลู๊ เฌี๊ย เป๊ เจาห์ เนก้า เสง เที้ย เตา มั้ว เจ่ เลือ เนจอห์ ป้า เนต๊า จ้อ ลอห์ ฮน่า มูห์ ป่อป๊อ เต รอห์ ลี เนก้า เสง ลู๊ เสี๊ย ซ่า เที๊ย ลู๊ เสี๊ย เนฉอ เซ่ง เลาห์ ตูห์ ตู๊ เตา ป่อ เนก้า ยชง เนก้า เฮ่ง เที๊ย เตา ยั่ว เนก้า เสง มูห์ อัว ป้อ เนี่ย เล่อ.

2-7 ครอบครัวของเนก้า เสง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพ่อแม่ลูกอาศัยอยู่ด้วยกัน ไม่นานแม่ของเธอก็ได้เสียชีวิตและให้เธออาศัยอยู่กับพ่อและแม่เลี้ยง ทั้งสองไม่รักเนก้า เสง เธอต้องอยู่อย่างอดอยาก อดมื้อ กินมื้อ จนเมื่อเธอโตเป็นสาว เธอเลยไปฝึกเย็บเสื้อผ้าและสามารถดูแลตัวเองได้ เนก้า เสง เธอมีหน้าตาที่สวยงามเมื่อเธอโตเป็นสาว ลูกชายของเศรษฐีเลยมาขอเธอแต่งงาน.

2-8 นฌัวห์ ตู๊ สั๊า

ปัวห์ เท่า มั้ว อี๊ ตูห์ มี ญั่ว ตู๊ นีห็ ยอห์ ฮ่อ ตี๊ เนงห์ ดู๊ เที๊ย ตู๊ เนกงห์ นีห็ มั้ว ฮนู๊ ญูงห์ ลี 13 ษงห็ นีห็ ยอห์ อี๊ ตูห์ เม ญั่ว ฌีห็ มั้ว เนี่ย ศี่ เที๊ย นีห็ ยอห์ จ๋อ เนงห์ ญ๊อ ฌีห็ เฉ้ง เฌ่ น้อ อี๊ ปลัวห์ ยง อี๊ ปลัวห์ เที๊ย นีห็ เญี่ย อัว ตู๊ สั๊า เฮ่ง. มั้ว อี๊ ฮนู๊ นีห็ ไฉ๊ ๆ ปล๊า เฮ่ง อัว เตรา นีห็ เท่ ฌีห็ เตาห็ ลี นีห็ เที๊ย ลี ซ่า เตา เตียห็ กู่ ไฉ๊ ปล๊า อัว ลั้ว นอ กู่ ยั๋ว มูห็ เนทรี่ย ม่อ ฆ่อ ตีห์ ลอห็ น้อ. นีห็ เที้ย ลี เศี่ย ศี่ เสี๊ย มูห็ อัว ตู๊ สั๊า เญียห์ ม่อ นีห็ เที้ย ลี ม้า ม่า ญาห็ มูห็ เฮ่า เฌ่. นีห็ เที้ย ลี ญาห็ มูห็ ศอห์ ต่อ เฌ่ ม่อ เที้ย ลี มูห็ มั๊ว ม่อ เที๊ย เยซ้า ลอห็ น้อ ต่า สี่ เนต่อ อัว เตรา นีห็ เจ๊ง เที๊ย ป๊ง ปลีห์ ล้อ เฮ่ง. วี่ ยอห์ นีห็ ฮน่อ ฌี๊ เฌ่ ลู๊ สั๊ว เนท นตร่อ ๆ เตียห็ ตูห็ เนงห์ ตู๊ สั๊า ตูห็ เนงห์ ฌีห็ มั้ว เนี่ย มั้ว ศี่ วี่ ยอห์ ก้อ ยชง ลี ก้อ. ก้อ เนี่ย เที๊ย ก้อ ศี่ เที้ย ตัวห์ ตาห็ เที้ย เฌห์ ก้อ ญ๊อ อี๊ เลงห์ ลี กอ นตาห์. ต่า สี่ เนต่อ ฌี๊ เฌ่ เที้ย ลี ซ่า เตียห็ ยั๋ว อัว ลี จาห์ เตรา เนียห์ มี ญั่ว นฌัวห์ เนต่อ เน. อ่อ กู่ เป๊า เล่อ มั๊ว นีห็ เกอ เจีย นีห็ เที้ย เป๊า ศ้อ เก่ ไฮห็ เตียห็ มูห็ อัว ตู๊ สั๊า เจห็ เที้ย ลี มาห์ ลี นอ. ฌี๊ เฌ่ เที้ย ลี มั๊ว นฌัวห์ เกอ ยง ม่อ เตา เป๊ ฮนู๊ อัว เตรา นฌัวห์ ไฉ๊ ปล๊า เฮ่ง ไฮห็ ฌีห็ เตาห็ ลูห็. อัว เตรา ฌี๊ เฌ่ ไฮห็ เตียห็ ญั่ว ฆั่ว นศี่. ต่า สี่ เนต่อ เที้ย ลี มั้ว อี๊ ตูห์ เนงห์ เสี๊ย ยชง ลอห็ เดฮา นีห็ เที้ย ป่อ. นีห็ เที้ย ลี ท่อ ก่อ ฌอ นฌัวห์ ๆ อัว ด๊า ฌี เฒ่า นีห็ ม่า ยอห์ ตูห็ ล๋า นตาห์. ฌี๊ เฌ่ ฮน่อ ยช้อ เจห็ เที้ย เต๊ เตียห็ อัว ลี เนต่อ. นีห็ เที้ย ฌอ นฌัวห์ ต่า สี่ เนต่อ ตูห็ เนงห์ เสี๊ย ยชง เที้ย ลี มั๊ว ม่อ เยซ้า เตรา นฌัวห์ น้อ นีห็ เที้ย ไฮห็ เตรา นฌัวห์ เตีย ศี้ ฮนู๊ นอ มูห็ ฆ๊อ อัว อี๊ เยชาห์ นศี่ เล่อ. เศ่อ ยูห็ ยั๋ว ปลัวห์ เบ่า ตีห์ ลอห็ ยั๋ว ญู่ ฆ๊อ มูห็ อัว ตู๊ สั๊า เน้อ. ศี้ นตัว เท่า เนต่อ ลอห็ ตู๊ นฌัวห์ เที้ย อัว อี๊ ตูห์ เนงห์ เฉ้ง ฮ้า เตรา เสี๊ย อัว น้อ อัว เฮาห็ เที๊ย อัว เนงห์ ยชง เล่อ.

2-8 เด็กขี้เกียจ

กาลครั้งหนึ่ง มีเด็กชายคนหนึ่งผิวดำเป็นคนขี้เกียจมาก แกอายุประมาณ 13 ปี อยู่ตัวคนเดียวไม่มีพ่อแม่ แกเป็นเด็กเร่ร่อน อดมื้อกินมื้อไปวันๆและชอบขโมย อยู่มาวันหนึ่งเขาเกิดหิวขึ้นมาจนทนไม่ไหว เด็กชายจนคิดได้ว่าเราหิวข้าวจนแทบทนไม่ไหวเราจะไปหาข้าวที่ไหนมากินดี เด็กชายก็เลยตัดสินใจ ไปขโมยข้าวของคนข้างบ้านกิน เด็กคนนั้นเข้าไปในบ้านอย่างระมัดระวังเพราะกลัวเจ้าของบ้านจะเห็น และแล้วเด็กชายก็สามารถเข้าไปในห้องครัว ไปหยิบข้าวหยิบแกงกินอย่างหิวโหย และแล้วเด็กชายก็ต้องตกใจเมื่อเขาก็ยินเสียงเจ้าของบ้านกะโกนดังๆว่า “ทำอะไร” หลังจากพูดจบเจ้าของบ้านจึงจับเด็กขโมยคนนั้นเพราะกลัวจะหนีและไปขโมยอีก แต่เจ้าของบ้านเป็นคนใจดีจึงตักข้าวมาให้เด็กคนนั้นกินจนอิ่ม เด็กชายรู้สึกเสียใจและได้เล่าเรื่องของตัวเองให้เจ้าของบ้านฟัง ด้วยความสงสารเขาจึงได้รับเด็กมาเลี้ยงดูและสั่งสอนจนเด็กคนนั้นโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและช่วยเหลือเด็กๆ

2-9 ตรึง ฌัว นตู้ (หน่วยภูชี้ฟ้า)

ญ๊อ เตรา เนต่อ ลู๊ ตรึง ฌัว นตู้ เสี๊ย ๆ ฮ๋า ยช๋ง ด๋า เฮ๋ง มั้ว ตาห์ ฒัว เฒีย ย่า เฌี้ย. ญือ อัว เก เตรา เนต่อ ลู๊ ฮ๋า ยช๋ง เนต๋อ. ญ๊อ ๆ มั้ว อี๊ ฮนู๊. จ๋อ เฌี้ย เส๋อ เดอห์ สี๊ เศ็ง อัว ตูห์ จ้อ. ก๋า จ๋อ เฌี้ย ฒัว ตูห์ สี๊ ไฮห์ สี๊ จ๋า เตา เป๊ ฮนู๊ เป๊ ฮมอห์ สีห์ สี๊ ฮู่. เส๋อ เดอห์ เที้ย ไฮห์ เตียห์ ฌ๊อ นตง ว้า เค่า ยอห์ ฌ๊อ นตง อัว มั้ว ฮนู๊ ญงห์ เตา อ๊อ ปัวห์ ษง เล่อ. ยอห์ เล้ง ตีห์ มั้ว ฮนู๊ ญูห์ ฉ้า ฌ๊อ นตง ว้า เค่า เนต๋อ. เจห์ เจีย นีห์ อัว ตูห์ จ้อ เส๋อ เดอห์. เจห์ ตูห์ นห์ เฒา เศ่อ ไฮห์ เตียห์ กู๋ ยอห์ ตุห์ มั้ว ฮนู๊ ญงห์ ฉ้า เปลอห์. วี่ กู๋ ยอห์ เท้อ ตูห์ อัว เตา น้อ ฌ๊อ ศี๋ ว้า เค่า เท่า ญั่ว ฒั่ว ปี๊ ศี. เจห์ ตูห์ เลี๊ย เต๊ ไฮห์ เตียห์ เจีย กู๋ อัว ตูห์ จ้อ วี่ ยอห์ กู๋ เนี้ย ฮนู๊ เตา ตั้ว อัว สี เส่า ฌ๊อ ว้า เค่า เท่า ฌ๊อ ว้า เค่า เฌ่ง ยั่ว ปี๊ ศี ศี๋ ซี๊. เจห์ ตูห์ นฒื เต๊ ไฮห์ เตียห์. เจีย กู๋ อัว ตูห์ จ้อ. วี่ เตียห์ กู๋ ยอห์ ตูห์ อัว เนี้ย ฮนู๊ ตั้ว ยีห์ เด้ เท่า ฌ๊อ ว้า เค่า เฌ่ง เม เม. เส๋อ เดอหห์ ไฮห์ ตาห์ เจห์ นงห์ ด๊า เลาห์ เที้ย เต๊ ไฮห์ เตียห์. จีย กู๋ อัว ตูห์ จ้อ วี่ เตียห์. กู๋ ยอห์ ตูห์ อัวห์ ยา มูห์ น้อ ศี๋ ว้า เค่า ญ๊อ เตรา ตี่ ลู๊ ฮ๋า ยช๋ง ตี๋. เอห์ จ้อ ลอห์ ฌอ ขั๋ว เตรา เนต่อ นอ. เที้ย ลี เตา ตั้ว ฌ๊อ นตง ว้า เค่า เตรา เนต่อ นอ. เท่า ตูห์ นงห์ ด๊า เลาห์ ไฮห์ ตาห์ ฒัว ตูห์ เฌี้ย เที้ย ลี เตา ป่อ เตียห์ ตูห์ นงห์ ด๊า เลาห์ นีห์ ยอห์ ตูห์ มั้ว ฮนู๊ ญงห์ ฉ้า เปลอห์. เที้ย เจี้ย นีห์ อัว ตูห์ ล้อ ก๋า ตาห์ นตรอ จ๋อ เฌี้ย เนต่อ ลู๊ ฮ๋า ยช๋ง เนต๋อ.

2-10 มี่ เที๊ย นาห็ ฌัวห์

ป๊วห์ เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ตูห์ ศี่ เน้ง ลู๊ เบ ฮู อัว “เญี้ย ตั่ว” ญ๊อ เป่ ตรึ๊ง ต้อ เสี๊ย นืห็ จอห์ อี๊ จอ เบล้ เตรา เป่ เต๊ นืห็ อัว เต๊ คี่ ๆ เกอห์ เที้ย ม่า เตา จ๋อ เบล้ จ้อ ลอห็ น้อ นืห็ มั๊ว จ๋อ เบล้ จ้อ ลอห็ เคอห็ เจีย เตรา เอ๋า ลู๊ ฒ๊า มาห็ เพ้ง มั้ว อี๊ จ๋อ นาห็ ฌัวห์ ตั้ว น้อ น้อ นืห็ จ๋อ เบล้ เฮ๋า ฒ๊า เญี้ย ตั่ว ซ๋า เตา ไฮห็ เตียห็ มี่ เที้ย เญี่ย เญี่ย ต่อ นาห็ ฌัวห์ เฮ๋ง เญี้ย ตั่ว เที้ย ลี มั๊ว มี่ จ้อ มูห็ ญ๊อ เตรา เฮ๋า ฒ๊า ก่อ มี่ ต่อ นาห็ ฌัวห์ ฮนู๊ ต่อ ข๊า นาห็ ฌัวห์ ตร๋อ ข๊า ตั้ว น้อ เญี้ย ตั่ว จ๋อ เบล้ เที๊ย เจห็ เท่า นาห็ ฌัวห์ ตั้ว ศอห์ เฮ๋า ฒ๊า นาห็ ฌัวห์ ป่อ ตูห็ มี่ มาห็ ตูห็ นาห็ ฌัวห์ ไนฉ ไนฉ เจห็ ตูห็ นาห็ ฌัวห์ ตร๋อ ข๊า มูห็ ส๊า ล้า ไฮห็ เตียห็

“ยั่ว อัว ลี จาห็ มี่ เที้ย ต่อ ฌีห็ เตา เป๊” เศ่อ มั้ว อี๊ ตูห์ นาห็ ฌัวห์ มั้ว ลูห็ ป่อ ไฮห็ เตียห็ “เป๊ มั๊ว อี๊ ลู๊ ฌี๊ จ้อ มูห็ ได เตรา เนต่อ มี่ จ้า ด้า ยอห์ เท่า นืห็ ตั้ว เป๊ เที้ย ฮน๋อ เป๊ เที้ย เคี่ย เย้ง นืห็ เที้ย ต่อ ฌีห็ เตา เป๊” เจห็ เส๋อ เดอห็ เศ่อ เย่ง เตรอห็ ลี ตูห็ นาห็ ฌัวห์ เนต๋อ ไฮห็ เจห็ เศ่อ มั้ว อี๊ ตูห์ นาห็ ฌัวห์ นืห็ ไฮห็ เตียห็

“ยอห์ ลี เนต๋อ เล้ง ตีห์ ยั่ว ยอห์ ตูห็ นขา ลู๊ ฌี๊ มูห็ ได เตรา เนต่อ มี่ จ้า ด๊า” จ๋อ นาห็ ฌัวห์ เศ่อ ฌีห็ มั๊ว ตูห็ ตีห์ เต๊ เกียห์ ลี ยอห์ ลี เนต๋อ ศี้ เท่า เนต๋อ ลอห็ เจห็ มี่ นฌี๊ นาห็ ฌัวห์ เท่า ตีห์ มี่ เที้ย ลี ต่อ นาห็ ฌัวห์ ตาห็ ลี ลอห็ ศอห์ เนี้ย ฮนู๊ นอ เล่อ.

2-10 เรื่องแมวกับหนู

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีผู้ชายคนหนึ่งชื่อว่า “เญี้ยตั่ว” อาศัยอยู่บนดอยมีอาชีพทำไร่ปลูกข้าวไร่ นายเญี้ยตั่วต้องทำการดูแลรักษาข้าวไร่ให้ดีเพื่อจะได้เก็บเกี่ยวมาเตรียมไว้กินตลอดทั้งปี เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยวเญี้ยตั่วต้องเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกทั้งหมดมาเก็บไว้ในยุ้งข้าว แต่ก็มีหนูแอบมากินข้าวของนายเญี้ยตั่วทุกๆวันและทุกๆคืน เญี้ยตั่วจึงคิดได้ว่าแมวชอบกัดหนูมากเญี้ยตัวจึงได้นำแมวมาปล่อยไว้ในยุ้งข้าวและให้เฝ้าไว้ไม่ให้หนูเข้ามากินข้าวเปลือก

วันต่อมาหนูก็มากินข้าวอีกเหมือนเคย แต่เมื่อหนูเข้าไปในยุ้งข้าวหนูก็ได้เจอกับแมวทำให้หนูรู้สึกกลัวมากๆและไม่กล้าที่จะมากินข้าวเปลือกอีก แต่หนูไม่ยอมแพ้จึงได้เรียกหนูทั้งหลายเข้ามาประชุมกันว่า “เราจะทำอย่างไรเพื่อที่จะเข้าไปกินข้าวเปลือกได้” มีหนูตัวหนึ่งเสนอขึ้นมาว่า “เราเอากระดิ่งไปห้อยไว้ที่คอของมันดีไหม” หนูทุกตัวเริ่มเงียบไม่มีใครตอบและไม่มีใครกล้าที่จะเอากระดิ่งไปห้อยไว้ที่คอของแมวเลย หลังจากที่ได้ประชุมกันวันนั้นเมื่อแมวเจอหนูเมื่อไรแมวจะไล่กัดหนูเรื่อยมาและไม่มีหนูกล้ากินข้าวเปลือกในยุ้งข้าวอีกเลย

ผู้เขียน อรุณี แซ่ท่อ
อ้างอิง สวัสดิ์ ยั่งยืนศรีสุข โรงเรียนรักแผ่นดิน

2-11 ต้งเที๊ยลีห์

ต้ง เที๊ย ลีห์ เนก๋อ ยอห์ อ๊อ กี๋ ตี้ .เนก๋อ อ๊อ เลงห์ ปั๋ว เล้ง มั้ว ป้อ เนี่ย. ต้ง ยอห์ ตี้ เลาห์ ลีห์ ยอห์ กี๋ ต้ง เที๊ย ลีห์ เนก๋อ ยอห์ มี ญั่ว นฌัวห์. เนี้ย ฮน๊ง มูห์ อัว เต๊ ซี๊ มั้ว อี๊ ฮน๊ง ลีห์ มูห์ อัว เต๊ ลีห์ ป่อ อี๊ ตูห์ นงห์ เจห์ ล๋อ ลีห์ จ้อ ตูห์ นงห์ ลอห์ เฌ๋ เที๊ย เนทรี๋ย ฉั้ว ลอห์ ฆี๋ ตูห์ นงห์ ไฆห์. เจห์ เตา 2-3 ฮน๊ง ตูห์ นงห์ ไฆห์ เจห์ เที้ย ลี ยชง เล่อ ฌอ ตูห์ นงห์ มูห์ เตา 3 ฮน๊ง ตูห์ นงห์ ยา ตร๋อ ลอห์ เที๊ย นขา เตา 1 ลู๊ น๊ง เต๊า ลอห์ เตรา ลีห์ จอห์. ลีห์ จอห์ ฌ๊อ เต๊า ล้อ เที้ย ลี ศี เตา 2 ลู๊ เต๊า ลีห์ มูห์ เด 2 ลู๊ เต๊า ลอห์ พัว อัว จาห์ อี๊ ลู๊ มั้ว เญี้ย ฮอห์ อี๊ ลู๊ มั้ว กู๊ เนตา เฮ๋ง ลี. ลีห์ เที้ย ลี มั้ว เญี้ย เฮ๋ง เล่อ. ต้ง ป่อ ลีห์ มั้ว เญี้ย ต้ง เที้ย ลี นงห์ ลีห์ เตียห์ อัว ลี จาห์ ลีห์ ฮอ มั้ว เญี้ย อัว ลั้ว ลี. ลีห์ เที้ย ลี เฆีย ต้ง เตียห์ กู๋ ป่อ อี๊ ตูห์ นงห์ เจห์ ล๋อ กู๋ จ้อ ลอห์ คอ ยชง กู๋ ฌอ นีห์ มูห์ นีห์ เที้ย ลี นขา เตา 1 ลู๊ น๊ง เตา ลอห์ เตรา กู๋ จอห์ ศี เตา 2 ลู๊ เต๊า กู๋ มูห์ เด ลอห์ พัว อัว จาห์ 1 ลู๊ ยอห์ เญี้ย ฮอห์ 1 ลู๊ ยอห์ มั้ว กู๊ เจห์ กู๋ เที้ย ลี มั้ว เญี้ย เล่อ ซี๊. ต้ง ฮน๋อ ลี เนต๋อ ต้ง เที้ย ลี มูห์ ยอห์ ป่อ อี๊ ซู๊ เยชห์ นงห์ ต้ง เที้ย ลี มั๊ว อี๊ ตูห์ นงห์ สั๊า เจห์ ล๋อ เที้ย ลี จ้อ ลอห์ ตู ยชง มั๊ว ฌอ มูห์ เตา 3 ฮน๊ง นขา เตา อี๊ ลู๊ น๊ง เต๊า ลอห์ เตรา ต้ง จอห์. ศี เตา อี๊ ลู๊ เต๊า ต้ง มูห์ เด ลอห์ พัว อัว จาห์ ฌีห์ ยอห์ เญี้ย เที๊ย กู๊ ฮอห์ ยอห์ อี๊ ลู๊ ฮ๊ง ป๊อ เตอห์ เตราห์ ต้ง ตัวห์ เล่อ เที๊ย อัว เตรา ต้ง เฌ๋ กู๊ เฮญี๊ย ตาห์.

2-11 โต้งกับลี

มีพี่น้องสองคน พี่ชายชื่อโต้งน้องชายชื่อลี ทั้งสองเป็นเด็กกำพร้า และต่างก็มีครอบครัวแล้วและมีอาชีพทำไร่ทำสวน อยู่มาวันหนึ่ง ระหว่างทางที่ลีกำลังไปไร่ ลีเจอนกขาหักตัวหนึ่ง ลีจึงนำมารักษาที่บ้านจนขาหาย แล้วลีก็ปล่อยนกบินไป สามวันต่อมานกได้เอาเมล็ดฟักทองมาให้ลี ลีจึงเอาไปปลูก ไม่นานก็ได้ลูกฟักทองสองลูก ใหญ่และแก่เต็มที่ ลีจึงไปเก็บฟักทองมาทำอาหาร พอลีผ่าฟักทองลูกแรกปรากฏว่ามีเงินเต็มอยู่ในฟักทองและอีกลูกหนึ่งก็มีทองเต็มไปหมดด้วย ลีจึงกลายเป็นคนร่ำรวย โต้งเห็นว่าลีฐานะดีขึ้นจึงมาถามลีว่า ลีไปทำอะไรมาทำไมลีถึงได้ร่ำรวยได้ ลี บอกว่า “ฉันเจอนกขาหักจึงนำมารักษาหาย และปล่อยไปเวลาสามวันผ่านไปนกจึงเอาเมล็ดฟักทองมาให้ฉันปลูก ฟักทองลูกมีสองลูก ในสองลูกนั้น ลูกหนึ่งมีเงินลูกหนึ่งมีทองอยู่ฉันจึงมีเงินใช้” โต้งได้ยินดังนั้น จึงกลับไปและโต้งเจอรังนกอยู่ข้างทางบนต้นไม้ โต้งจึงจุดไฟเผา และจับแม่นกได้โต้งจึงหักขาแม่นกข้างหนึ่งจนหัก และเอามารักษาจนหายแล้วปล่อยไป อีกสามวันแม่นกก็เอาเมล็ดฟักทองมาให้โต้งปลูกเหมือนกัน โต้งดีใจมากจึงเอาไปปลูก แล้วต้นฟักทองก็ออกลูกหนึ่งใหญ่เมื่อแก่ลูกเหลืองแล้ว โต้งก็เก็บลูกฟักทองกลับบ้านและผ่าลูกฟักทองหวังว่าจะเป็นเงินเป็นทองบ้าง ปรากฏว่าเป็นก้อนหินลูกใหญ่ ทำให้โต้งเสียใจและก็คงยังยากจนเหมือนเดิม

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

อรุณี แซ่ท่อ ร.ร. บ้านรักแผ่นดิน

2-12 เบ้าไบ่เลี๊ย

เท่า อู๊ เฮ๋า ลู๊ เนตี้ยเต๊ นอ ฌีห์ มั้ว ซี่ ลอห์ เต๋ง เฮ๋า ลู๊ เนตี้ยเต๊ อัว เตรา ลู๊ เนตี้ยเต๊ ฌีห์ ยชง เนก้า ลี. ตี๊ เนงห์ ญ๊อ ย่า คอ เสี๊ย คั๋ว

มั้ว อี๊ ฮนู๊ ศี๋ ฮั๊วไตห์ เที้ย เตา ซ๋า ฌี่ยี่ เที้ย เตา จอ เนี่ยเนก้า เบ่าไบ่เลี๊ย ลอห์ เต๋ง ซี่ เตรา เฮ๋า ลู๊ เนตี้ยเต๊ เท่า ไฮห์ ตาห์ เจห์ เบ้าไบ่เลี๊ย เที้ย เตา ยา ลอห์ เต๋ง ซี่ เฮ๋า เนตี้ยเต๊. ต่อ ข๊า เที้ย อัว เตรา เนต้ยเต๊ ยชง เก้า เที๊ย ชีห์ ญ๊อ เฮ๋ง. ศี๋ ฮั๊วไตห์ ซ๋า ฌีห์ ยั่ว เก๋ ลี อัวห์ ฌอ จ๋อ เบ้าไบ่เลี๊ย ลอห์ เต๋ง ซี่. เบ้าไบ่เลี๊ย เที้ย เตา ลอห์ เต๋ง ซี่ เตรอห์ ลี นอ.

เต๊าตีห์ ซี่ นฌั๊ว เม่ากั๊ว ซี่ ด้า ลู๊ป้า ซี่ เลี๊ย ได่เตี๊ย ซี่ เซี๋ย ตร๊าเดี๋ย ซี่ ฒอ ลู๊ฒอ ซี่ ป้าเย๊ง ลู๊เต๊ง ซี่ เด๊อ ลู๊เต๊อ ซี่ ดู๊ ลู๊ฮู๊ ซี่ อ๋า ลู๊เต๊อ ซี่ ม้าเกี๊ย.

2-12 ผีเสื้อแดง

นานมาแล้วในโลกมนุษย์ ซึ่งไม่มีสีสันมาตกแต่งให้โลกใบนี้สดใสและมีชีวิตชีวาเลยทุกอย่างเศร้าหมองไม่มีความสวยงามใดๆเลย.

ดังนั้นเทวดาจึงได้ตัดสินใจ ส่งนางฟ้าผีเสื้อแดงลงมาแต้มสีในโลกมนุษย์ให้มีสีสันและน่าอยู่หลังจากพูดจบ นางฟ้าผีเสื้อก็ได้ลงมาจากสวรรค์มุ่งสู่โลกมนุษย์เพื่อทำหน้าที่ในการแต้มสี ไม่นานนักผีเสื้อแดงก็ได้มาถึงในโลกมนุษย์นางฟ้าผีเสื้อก็ได้เสกคาถาทันทีไม่รอช้าทันใดโลกก็เปลี่ยนสีอย่างมหาศจรรย์ทันตาเห็น นับจากนั้นมาโลกมนุษย์เราจึงน่าอยู่จนถึงทุกวันนี้

ร.ร.แผ่นดินทอง

2-13 อัวจาห็ตี่ฮอไล้เลียห์

ปัวห์ เท่า อุ๊ ว้า ฌี๋ ฮั๊วไตห็ ยอห์ ตูห็ ก๋า ลู๊ นตู้ เที๊ย ลู๊ เนตี้ย เต๊. มั๊ว อี๊ ฮน๊ง เฮ๋า ลู๊ เนตี้ย เต๊ ฆั๋ว เฮ๋ง อัว เตรา ตี๊ เนงห์ อัว เต๊ จอห์ เบ้ล ฌีห็ เศาห็ น้อ. ว้า ฌี๋ ฮั๊วไตห็ เที๊ย ฌอ ตี่ ลอห็ ไฮห็ ตี๊ เนงห์ ก่อ เส๋อ เดอห็ เป๊ ฮน๊ง ม่า น้อ อี๊ ปลัวห์ ม๋อ .เจห็ ตี่ เศ่อ เนขห็ ลอห็ เท่า ตี่ ลอห็ ตี่ เฮาห็ ฮั๊ว เฮาห็ จัว เที๊ย ป่อ อู๊ ป่อ นอ เนตา ย่า เจห็ อัว เตรา ตี่ ฌีห็ นจอ ข๊า ฮั๊ว ไตห็ จ๋อ ลูห็ ตี่ เศ่อ ไฮห็ เตรา ตี๊ เนงห์ เนตี้ย เต๊ เตียห็. ก่อ อี๊ ฮน๊ง เล๋อ น้อ เป๊ ปลัวห์ ม๋อ ต่อ ข๊า อี๊ ษงห็ เดฮา มูห็ ตี๊ เนงห์ กู้ อัว ม๋อ ฌีห็ เศาห็ น้อ ลี ขู๊ .ฮั๊วไตห็ เที๊ย นงห์ ตี่ เตียห็ ก๊อ มูห็ ไฮห็ ลี จาห็ เตรา ตี๊ เนงห์ เนตี้ย เต๊. ตี่ เที๊ย เต๊ ไฮห็ เตียห็ ก่อ เล๋อ น้อ ม๋อ อี๊ ฮน๊ง เป๊ ปลัวห์ เจห็ เศ่อ อัว เตรา ฮั๊ว ไตห็ เบา เตอห็ เฮ๋ง. เที๊ย เตรา ศี่ ก่อ ตี่ ลอห็ ไล้ เลียห์ เตรา ตี๊ เนงห์ เนตี้ย เต๊ อัว น้อ อัว เฮาห็ ศี้ เท่า เนต๋อ ลอห็ ตี่ เที๊ย ลอห็ อัว ตี๊ เนงห์ เฆ๋ ไล้ เลียห์ นตรอห์ ตี๊ เนงห์ อัว น้อ อัว เฮาห็ ญ๊อ เฮ๋า เนตี้ย เต๊ นอ เล่อ.

2-13 ทำไมควายจึงไถ่นา

นานมาแล้วโลกมนุษย์เกิดภัยแล้ง มนุษ์ปลูกข้าวเท่าไรก็ไม่พอกิน พระอินทร์จึงส่งเทวดาควายให้ลงมาบอกกับมนุษย์ว่า “ให้สามวัน กินข้าว 1 มื้อ ข้าวจึงจะพอกิน” ระหว่างที่เทวดาควายกำลังเดินทางลงมาจากสวรรค์นั้น ควายก็ได้ชมไม้ชมนกจนเพลิน เมื่อลงมาถึงจึงบอกกับมนุษย์ว่า “ให้กินข้าว 1 วัน 3 มื้อ หนึ่งปีผ่านไปมนุษย์ก็ยังเดือดร้อนเหมือนเดิม พระอินทร์จึงถามควายว่า “เจ้าไปบอกมนุษย์ว่าอย่างไร” ควายตอบว่า “ข้าพเจ้าได้บอกมนุษย์ว่าให้กินข้าว 1 วัน 3 มื้อ” พระอินทร์โกรธมาก จึงส่งควายมาช่วยมนุษย์ไถ่นา ทำนาปลูกข้าวให้มนุษย์กินและเป็นทาสรับใช้ให้กับมนุษย์เรื่อยมา นิทานเรื่องนี้สอนให้เรารู้จักความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง

2-14 เว๊ากี๊เนทรี๋ยเฮ้าลี่

ญ๊อ เตรา ลู๊ เฌ๋ ซา เนต๋อ ยั๋ว ไศห์ 2-3 ตูห์ เนงห์ อัว เฮ้า ลี่ เว๊า กี๊ เที๊ย เนงห์ เนก๋อ เที้ย ลี มูห์ เตรา เบ อัว เฮ้า ลี่. ตูห์ เท้อ จ้อ เที้ย ก่อ เนก๋อ มูห์ ซา เนต๋อ ตูห์ เว๊า กี๊ มูห์ เข๊งๆ อี๊ ฮน๊ง ซา เตา อี๊ ฌ๊า เนต๋อ ซื๊. ฮอห์ ตูห์ เนงห์ เคี๋ย เนตร่อๆเที้ย ซา เตา อี๊ ป๊วห์ ฌ๊า เล๋อ เที้ย ลี

ไศห์ ตูห์ เนงห์ เล่อ. เล๋อ ฌีห์ ยั๋ว ตูห์ เว๊า กี๊ เท่า ตูห์ เว๊า กี๊ ลอห์ ศอห์ ต่อ เก๋. ป่อ อี๊ ตูห์ เลี๊ย ตั้ว มูห์ เนทรี๋ย เฮ้า ลี่ อัว เว๊า กี๊ เที้ย นตรอห์ เลี๊ย มูห์ ดัว. มูห์ ศอห์ ต่อ ลู๊ เฌ๋ อัว เฮ้า ลี่ ตัว ฮลั๋ว เตอห์. เล๋อ เที้ย ลี มูห์ สี่ อัว เฮ้า ลี่ เล๋อ ตูห์ เท้อ จ้อ มูห์ เฮล๋อ อี๊ ลู๊ เยช ห์ นงห์ เส่า นตง เตรา เนก๋อ ตัว. ตูห์ เลี๊ย เนจ เตา มูห์ ตัว ฮอห์ ตูห์ เว๊า กี๊ เนจ ฌีห์ เตา เล๋อ ฌีห์ ไศห์ ตูห์ เว๊า กี๊. นีห์ มูห์ ศอห์ ตีห์ ลอห์ เล๋อ ฌีห์ ยั๋ว ลี ญ๊อๆ มั้ว อี๊ ฮน๊ง เล๋อ อัว เย๊ง ย่า ล้อ เฮ๋ง ลี. มั้ว อี๊ ป๊า เฌี้ย เว๊า กี๊ ยอห์ ตูห์ เส๋อ เจ๋ เนต่อ ป๊า เฌี้ย เนต๋อ. เท่า เล๋อ เฆ๊ เก๋ อัว สี เว๊า กี๊ ยอห์ เท้อ ตูห์ อัวห์ เนตรห์ เตรา นฒื เส๋อ เนต่อ นีห์ ลู๊ เค้า เค่า. เจห์ ตูห์ ฌ๋อ เส๋อ เส่า ตูห์ นฒื นตร๊า เข่า. ตูห์ เลี๊ย เส๋อ เส่า ฌ๋อ. ตูห์ ฮมา เส๋อ อัว ตูห์ เกอห์ เส่า ตูห์ เลี๊ย. อัว เตรา ล่อ เยช่ เฮ๋ง. เว๊า กี๊ เข๊งๆ ต๊า สีห์ เว๊า กี๊ ยอห์ อี๊ ตูห์ อัวห์ มั้ว เป๋ง ซื่ เฮ๋ง. ศี้ เท่า เนต๋อ ลอห์ เว๊า กี๊ เที้ย เตา ศ้อ เฮ้า ลี่ เนต๋อ อัว ลอห์ เล่อ.

2-14 เจ้าเต่าหางานทำ

ที่ทำการไปรษณีย์เปิดรับสมัครคนทำงาน เจ้าม้ากับเจ้าเต่าจึงไปสมัครงานด้วยกัน พอสมัครได้ ทั้งสองก็เริ่มฝึกงานโดยการส่งจดหมายแต่เต่าเดินช้ามาก วันหนึ่ง เต่าส่งได้หนึ่งฉบับเท่านั้น ส่วนม้าวิ่งเร็วส่งได้ 100 ฉบับ ผอ.จึงรับเจ้าม้าทำงานส่วน เต่าก็กลับบ้าน ระหว่างทางกลับบ้านนั้นก็ได้เจอเจ้าลิงกำลังไปสมัครงานที่ทำการดับเพลิง พอทั้งสองไปสมัครงานได้ ผอ.ให้ฝึกงานโดยให้ไปดับไฟบนยอดไม้ ลิงปีนไปบนยอดไม้ได้ แต่เต่าปีนขึ้นไม่ได้ ผอ.จึงรับลิงเข้าทำงานส่วนเต่าก็กลับบ้าน อยู่มาวันหนึ่งมีการแสดงที่ยิ่งใหญ่มากคณะละครสัตว์นี้ เต่าเป็นผู้นำพอถึงการแสดง เต่าเป็นคนแรกที่ยืนรับฝ่าเท้าของช้าง ช้างขึ้นมาเหยียบยืนบนหลังเต่า เสือขึ้นมาอยู่บนหลังช้าง ลิงขึ้นไปอยู่บนหลังเสือและสุดท้ายจิ้งจอกขึ้นไปอยู่บนหลังของลิงทำให้ผู้ชมตะลึงในความแข็งแรงของเต่ามาก

2-15 หน่วยยุง

ป๊วห์ เท่า อู๊ มั้ว อี๊ ตูห์ อี๊ ตูห์ เม ญั่ว ไนฒห์ ลู๊ เบ ฮุ อัว ไม่. ไม่ยอห์ อี๊ ตูห์ เม ญั่ว มลงห์ ลูห์ เที๊ย นขัวห์ เฮ่ง. ไม่ เที้ย มั้ว พ้ง ยีห์ จ้ง. เล้ง ตีห์ ลอห์ เย้ง ซ่า นตรอห์ นีห์ อัว พ้ง ยีห์. มั้ว อี๊ ฮนู๊ เท่า ลู๊ ไจ้ นตู้ นาห์ มั้ว นฒัวห์ ย๊ง ตั้ว เนตา เฮ่ง. ไม่ จ่อ พ้ง ยีห์ ตั้ว มูห์ เย่า ไม่ มูห์ เค๊อ นฒัวห์ อัว เก. ไม่ ซ่า เตา เฮ่า เสี๊ย ไฮห์ เตีย ฮนู๊ นอ กู่ เนี่ย เที๊ย กู่ ศี่ เล่อ มูห์ อัว เต๊ คี่ ๆ ยอห์ ไฮห์ เตียห์ กู่ มูห์ เค๊อ เตา นฒัวห์ ลอห์ อัว ฮมอ เจห์ กู่ เนี่ย เที๊ย กู่ ศี่ เนก่อ ยั่ว ยชง เสี๊ย เฮ่ง ลี. ไม่ เที้ย ลี นตรอห์ ไม่ จ่อ พ้ง ยีห์ มูห์ เค๊อ นฒัวห์. เท่า ไม่ เล่อ มูห์ ศอห์ เป่ ฮ่า ยช่ง มั้ว ย่ง เนตา เฮ่ง. ย่ง มั๊ว ไม่ เที๊ย ไม่ จ่อ พ้ง ยีห์ ต่อ ฒัว เตีย ซ่อ เชอ. เล่อ เญียห์ เตาห์ ไฮห์ เญียห์ เตียห์.

“อั้ว ม๊อ อัว ลั้ว ลี ย่ง ต่อ ๆ กู่ ลี” ไม่ เที้ย ไฮห์ เตียห์

“ย่ง จ๊ง เฮ่ง ลี เป๊ ตี๊ เค๊อ ฌีห์ เตา นฒัวห์ ลี. เจห์ เป๊ ตร่อ ข๊า มูห์ เฌ่ ซี๊” เล่อ เที้ย ลอห์ เฌ่ เล่อ. ฮมอ เนต่อ ไม่ ลอห์ ศอห์ เฌ่. ไม่ ม๊อ เต๊า เฮา เที๊ย อัว เบอห์ ฮญ่า เฮ่ง ลี. ไม่ เนี่ย เที้ย จ้อ ไม่ มูห์ จัวห์ กีห์ คอ ม๊อ. กีห์ คอ ม๊อ ไฮห์ เตียห์ ไม่ อัว เบอห์ ย่ง เล่อ. กีห์ คอ ม๊อ ไฮห์ เตียห์ ไม่ ยั่ว ฌู่ เตา น้อ ฉั้ว เที๊ย ไส๊ ยัวห์ ตูห์ เค้ง ก่อ ยชง. ฌีห์ ฒ๊อ ปู๊ ย่ง ต่อ เล่อ. เท่า ปี ลอห์ ยั่ว ฌู่ ปี เฮ่า วี้ ฌ่า. ย่ง เที้ย ต่อ ฌีห์ เตา ศี้ เท่า เนต่อ ลอ ไม่ เที้ย ฌีห์ ปู๊ ย่ง ต่อ ไม่ ลี เล่อ.

2-15 หน่วยยุง

เด็กผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ ใหม เธอเป็นเด็กดีเชื่อฟังพ่อแม่และเธอเป็นคนที่ขยันมาก และใหมมมีเพื่อนมากมาย มีอยั่วหนึ่งในฤดูฝน หน่อ ไม้กำลังออกเพื่อนของใหมจึงมาชวนใหม ไปหาหน่อด้วยกันเมื่อทุกคนไปถึงในป่า มียุงมากมายมารุมกัดใหมและเพื่อนๆใหมเลยบอกให้ทุกคนกลับบ้าน เช้าวันต่อ มาใหมเป็นไข้ตัวร้อนแม่ พาใหมไปหาหมอ หมอบอกว่าใหมเป็นโรคไข้เลือดออก และต่อไปใหมต้องดูแลตัวเองไม่ให้ถูกยุงกัดอีก เวลานอนก็ให้กางมุ้งตั้งแต่นั้นมาใหมจึงดูแลตัวเองไม่ให้ถูกยุงกัดอีกเลย.